

“ОРГТЕХНИКА” АД

ЕЛЕКТРОНЕН КАСОВ АПАРАТ

С ФИСКАЛНА ПАМЕТ

ЕЛКА 943

ИНСТРУКЦИЯ ЗА ЕКСПЛОАТАЦИЯ

СЪДЪРЖАНИЕ:

	Стр.
1.ВЪВЕДЕНИЕ.....	3
2.КОНСТРУКЦИЯ НА КАСОВИЯ АПАРАТ.....	3
2.1.Ключалка и ключове.....	3
2.2.Индикация.....	3
2.3.Клавиатура.....	6
2.4.Печатащо устройство.....	6
2.5.Сейф.....	6
2.6.Блок памет.....	6
2.7.Фискална памет.....	6
3.ПОДГОТОВКА ЗА РАБОТА НА КАСОВИЯ АПАРАТ....	7
3.1.Поставяне на хартиената лента.....	7
4.РЕЖИМИ НА РАБОТА.....	8
4.1.Контролни тестове.....	8
4.2.Режим ПРОГРАМИРАНЕ.....	10
4.3.Режим ВЪВЕЖДАНЕ В ЕКСПЛОАТАЦИЯ НА КА ЗА РАБОТА С ФИСКАЛНА ПАМЕТ....	19
4.4.Режим РЕГИСТРИРАНЕ.....	20
4.5.Режим ОТЧЕТИ на КА.....	29
4.6.Режим ОТЧЕТИ на ФП.....	31
5.ИНДИКАЦИИ ПРИ ПРЕПЪЛВАНЕ, БЛОКИРОВКИ И СЛУЖЕБНИ СЪОБЩЕНИЯ.....	34
6.ТЕХНИЧЕСКО ОБСЛУЖВАНЕ.....	37
ПРИЛОЖЕНИЕ 1.....	38
ПРИЛОЖЕНИЕ 2.....	38

1. ВЪВЕДЕНИЕ

Настоящата инструкция съдържа необходимата информация за конструкцията, организацията и функционалните възможности на ЕКАФП ЕЛКА 943. Дадени са указания за правилна експлоатация и съхранение на КА. ЕЛКА 943 е разработен с обем памет 128кВ и има следните възможности:

- до 3200 асортимента, 51 департамента, 4 стокови групи, 120(60) сметки на клиента и 999 кредитни сметки.

ЕКАФП по организация и функционални възможности е съобразен с изискванията към финансовата отчетност за ресторанти и други търговски обекти.

ЕЛКА 943 е програмируем КА, с който се дава възможност на потребителя да избере оптимален режим на работа в зависимост от организацията на търговския обект и изискванията на данъчните власти.

ЕЛКА 943 може да работи като фискален принтер и в конфигурация с везни, РС и сканер поддържащи протоколи, описани в Приложение 2..

2. КОНСТРУКЦИЯ НА КАСОВИЯ АПАРАТ (КА)

Дизайнът на апарата е съобразен с ергономическите изисквания за този тип.

Размеру: 380 x 360 x 250 mm;

Тегло: 6,5 kg;

2.1. КЛЮЧАЛКА, КЛЮЧОВЕ

Преминаването в основните режими на работа на касовия апарат се осигурява от секретна ключалка и комплект от 10 ключа, маркирани съответно с "R1" до "R6", "X", "Z", "P" и "S".

Касовият апарат има шест режима на работа в зависимост от поставения кодиращ ключ:

- режим ПРОГРАМИРАНЕ	- ключ "P";
- режим РЕГИСТРИРАНЕ	- ключ "R1"÷"R6";
- режим ОТЧЕТИ БЕЗ НУЛИРАНЕ	- ключ "X";
- режим ОТЧЕТИ С НУЛИРАНЕ	- ключ "Z";
- режим СЕРВИЗЕН	- ключ "S";
- режим ОТЧЕТИ НА ФП	- ключ "X"или "Z".

2.2. ИНДИКАЦИЯ

Касовият апарат има две цифрови индикации – 10-разрядна операторска и 9-разрядна клиентска. И двете индикации имат светлинни репери. Ситуациите, при които засветват реперите, са следните:

“SHT” - при натискане на клавиш “SHT”. При засветнат репер в режим РЕГИСТРИРАНЕ се разрешава работа с департаментните клавиши от 23 до 44, а в режим ПРОГРАМИРАНЕ - клавиатурата е в текстови режим;

“%/X” - при поставяне на кодиращ ключ “X” (избор на режим ОТЧЕТИ БЕЗ НУЛИРАНЕ) и при извършване на процентни надбавки или отстъпки;

“NUL” - след изпълнение на всички отчети с нулиране на ЕКАФП в режим ОТЧЕТИ С НУЛИРАНЕ;

“ST/P” - при поставяне на кодиращ ключ “P” (избор на режим ПРОГРАМИРАНЕ) и при изпълнение на операции ВОЙД или ДЪЛБОК ВОЙД в сметката на клиента;

“R” - при поставяне на операторски ключ “Ri”

(I=1 до 6) – избор на режим РЕГИСТРИРАНЕ;

“QTY” - в режим РЕГИСТРИРАНЕ при въвеждане на количество;

“[.]” - в режим РЕГИСТРИРАНЕ при избрана сметка на клиента;

“STL” - при извеждане на междинна сума на индикация;

“TL” - при приключване на сметката на клиента;

“RE” - при извеждане на индикация рестото от сметката на клиента при плащане със сума по-голяма от дължимата.

2.3. КЛАВИАТУРА

Клавиатурата включва 11 цифрови и 40 функционални клавиша със следните означения и разположение.

$\underline{D}^A$ >	+Tx ^B	[.] ^B	29/7 ^Г	36/14 ^К	43/21 ^С	$\frac{PLU}{REP}$ ^{III}	$\wedge$ ^Б $\wedge$
$\underline{N}^{\leq}$	-Tx ^{BI}	$\frac{\%}{OP}$ ^Э	28/6 ^Д	35/13 ^Л	42/20 ^Т	44/22 ^{III}	SHT
QTY [*]	$\frac{VD}{ST}$ [*]	CL	27/5 ^Е	34/12 ^М	41/19 ^У	PY1 ^Б	
7	8	9	26/4 ^Ж	33/11 ^Н	40/18 ^Ф	PY2 ^Ю	
4	5	6	25/3 ^З	32/10 ^О	39/17 ^Х	PY3 ^Я	
1	2	3	24/2 ^И	31/9 ^П	38/16 ^Ц	STL	
.	0	00	23/1 ^Й	30/8 ^Р	37/15 ^Ч	TL ^I	

При работа с ЕКАФП след всеки правилно възприет клавиш се чува краткотраен звуков сигнал.

При неправилна манипулация с клавиатурата се чува продължителен звуков сигнал.

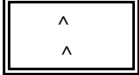
Цифровият блок служи за въвеждане на цифрова информация. Клавиш "00" въвежда едновременно две нули, което ускорява работата с цели числа. Не е разрешено първата въведена цифра да е 0 или 00. КА дава възможност за работа с променлива запетая, мястото ѝ се задава чрез програмиране на **Параметър 14**. В зависимост от стойността му се определя светенето на запетаята в режим РЕГИСТРИРАНЕ. В режими ПРОГРАМИРАНЕ, ОТЧЕТИ БЕЗ НУЛИРАНЕ и ОТЧЕТИ С НУЛИРАНЕ запетаята винаги е на първо място, тъй като в тези режими се работи основно с цели числа. Изключение се прави при индициране на някои константи, които са дробни числа.

С клавиш "." е разрешено да се работи само в режим РЕГИСТРИРАНЕ при въвеждане на дробно количество с клавиш "QTY" и при въвеждане на процент с клавиш "%/OP". Функциите на клавишите зависят от режима на работа и са в съответствие с **Таблица 1**.

ТАБЛИЦА 1

КЛАВИШ	РЕЖИМИ НА РАБОТА			
	X	Z	P	Ri
0	Въвеждане на цифрова информ.	Въвеждане на цифрова информ.	Въвеждане на цифрова информ.	Въвеждане на цифрова информ.
00				
1				
.				
9				
.				Въвеждане на десет. точка при дробни числа.
QTY	Индициране на час; Отчети на ФП	Индициране на час; Отчети на ФП	Сверяване на часовника	Индицира се часовника; Въвеждане на количество

VD/ST	Отчет % отчисления за касиера Отчети на ФП.	Отчет % отчисления за касиера; Отчети на ФП.		Операция ВОЙД; Операция СТОРНО.
CL	Нулиране на индикацията и изчистване на грешки при опериране	Нулиране на индикацията и изчистване на грешки при опериране	Нулиране на индикацията и изчистване на грешки при опериране	Нулиране на индикацията и изчистване на грешки при опериране
PY1	Отчет по стокони групи		Избор на параметър	I-ви вид плащане Смяна на тарифа
PY2	Отчет по часови зони	Отчет по часови зони	Избор на група към параметър	II-ри вид плащане
+Tx				Стойностна надбавка
-Tx			Нулиране на кредитна сметка	Стойностна отстъпка
PY3	Отчет по кредитни сметки	Отчет по кредитни сметки	Избор на група към параметър	III-ти вид плащане; Избор на кредитна сметка – погасяване на кредит.
TL	Дневен финансов отчет	Дневен финансов отчет	Край на програмиране и печат на параметър;Изход от кредитна сметка без нулиране	Плащане в брой;Изчисление на ресто; Изход от кредитна сметка без въвеждане на суми
PLU/REP	Отчет на асортименти;Отчет на оборота на N-я асортимент	Отчет на асортименти;Отчет оборота на N-я асортимент	Отпечатване на програмираните асортименти	Натрупване на асортимент; Повторение на натрупването
%/OP	Отчет на касиер	Отчет на касиер	Избор на кредитна сметка при нулирането ѝ	Въвеждане (извлечане) на процент; Избор на кредитна сметка за регистриране
STL	Отчети на ФП	Отчети на ФП	Потвърждаване константа за параметър	Междинна сума: Въвеждане на суми при погасяване на кредит
D\>			Програмиране на дата	Индициране на дата; Служебно въвеждане на суми
[.]	Разпечатване на неплатени сметки	Отчитане на неплатени сметки		Избор на клиентска сметка
23/1 44/22	Четене на оборота на съответния департамент			Натрупване в департамент; Повторение на натрупване на департамент с програмирана цена
</N			Програмиране кодов номер на касово място	Служебно извеждане на суми

	Избор на департамент от 23 до 44 при засветнат репер "SHT"		Програми-ране на имена	Избор на департамент от 23 до 44 при засветнат репер "SHT"
	Транспорт на хартиената лента			

2.4. ПЕЧАТАЩО УСТРОЙСТВО

ЕКАФП ЕЛКА 943 работи с мозайково печатащо устройство **ИЗОТ 6317С**, производство на ОРГТЕХНИКА АД.

За осигуряване на правилна работа е задължително експлоатационните материали, с които работи печатащото устройство, да отговарят на следните изисквания:

*хартиени ролки (контролна и бонова):

- ширина (38 - 0,5) mm;
- дебелина - (0,07 до 0,09) mm ;
- външен диаметър - максимално 80 mm;
- специфично тегло – 55 до 60 g/m²;

*касета за печатащото устройство с цветна лента:

- черна, найлонова, синтетична, силно напоена, с ширина 13 mm.

ТЕХНИЧЕСКИ ДАННИ НА ПУ:

Начин на отпечатване	ударен, с последователно действие, знаковсинтезиращ;
Синтез на знака	матрица 7x7 и/или 7x9;
Скорост на печат	3 реда/s;
Брой символи в ред	бонова лента - 18; контролна лента - 18;
Посока на печатане	в двете посоки;
Захранващи напрежения	+24V ± 10%, 2A
Габаритни размери	(124x166x86) mm;
Тегло	1 kg.

ВНИМАНИЕ!

Производителят не носи отговорност за повреди на печатащото устройство или касовия апарат, поради използване на консумативи, неотговарящи на горе посочените изисквания.

2.5. СЕЙФ

Касовият апарат може да управлява сейф за монети и банкноти. Окомплектова се със сейф по заявка на клиента.

2.6. БЛОК ПАМЕТ

В блока **ПАМЕТ** се съхраняват стойностите на програмираните параметри и текущата информация при работа на касовия апарат.

След изключване на мрежовото напрежение паметта се захранва от вграден акумулатор. Гарантирано е съхранение на информацията за повече от 1500 часа след изключване на мрежовото напрежение.

2.7. ФИСКАЛНА ПАМЕТ

Фискалната памет е енергонезависим, конструктивно отделен и пломбиран блок в кожата на КА. При всеки дневен финансов отчет с нулиране във ФП се записва БЛОК ДАННИ, съдържащ необходимата информация за реализираните обороти по всяка една от данъчните групи с натрупване. Тази информация

може да се отпечата в режим **ОТЧЕТИ НА ФИСКАЛНАТА ПАМЕТ**. Обемът на ФП осигурява работата на КА за период от 3 до 8 години и 1850 записа. Записаната във ФП информация не може да се променя. Запис на данни във ФП се извършва след въвеждане на ЕКАФП в експлоатация. КА трябва да бъде въведен в експлоатация със започване дейността на обекта. След фискализация на КА всеки опит за работа без ФП е блокиран и на индикацията се извежда съобщение:

"P2 ".

3. ПОДГОТОВКА ЗА РАБОТА НА КАСОВИЯ АПАРАТ

Преди въвеждането на ЕКАФП в експлоатация се прави контролен оглед за евентуални механични повреди.

В случай, че КА е транспортиран в условията на ниска или висока температура, преди включването му се оставя задължително да се аклиматизира в продължение на 4 часа в опаковка и 1 час извън нея.

Мястото на установяване на касовия апарат не трябва да е подложено на пряко въздействие на източници на топлина.

Монтажът на касовия апарат трябва да се извършва на височина, съобразена с изискванията за удобна работа при подходящ ъгъл на наблюдение на индикациите от оператора и клиента.

Помещенията, в които ще работи апаратът, трябва да бъдат с нормална пожароопасност според Наредба 2 /ПСТН/ и с нормална запрашеност.

ЕКАФП се захранва от мрежа с напрежение 220 V плюс 22 V, минус 33 V и честота (50±1) Hz.

Включването и изключването на КА става посредством превключвател, намиращ се от дясната страна на апарата. В края на работния ден КА трябва да се изключи чрез мрежовия превключвател и щепселът да се извади от контакта.

Преди започване на работа с ЕКАФП, операторът е длъжен да провери наличието на хартиените ленти и, ако няма такива, да ги постави. При включване на ЕКАФП на индикациите се появява съобщение "o" (ако не са поставени боновата и контролната лента).

3.1. ПОСТАВЯНЕ НА ХАРТИЕНАТА ЛЕНТА

3.1.1. ПОСТАВЯНЕ НА БОНОВА ЛЕНТА

Хартиената ролка се поставя в джоба, предназначен за боновата лента. Лентата се поставя между гребена и металната ос на блокировката. Началото на хартиената лента се поставя в процепа на печатащото устройство по указания на етикета върху капака на устройството начин. След фиксиране на хартията се натиска клавиш "**^**" до излизане на 200 mm лента от зоната за печат. Изважда се пластмасовият водач от капака на печатащото устройство и хартиената лента се вдява между ушенцата му. След това водачът се поставя върху капака на печатащото устройство.

Преди затваряне на капак печат, хартиената лента се подвежда през отвора на резача, а след затварянето му, добре се издърпва.

3.1.2. ПОСТАВЯНЕ НА КОНТРОЛНА ЛЕНТА

Изважда се ролката за навиване на контролната лента. Хартиената ролка се поставя в джоба, предназначен за контролната лента. Лентата се поставя между гребена и металната ос на блокировката. Началото на хартиената лента се поставя в процепа на печатащото устройство. След фиксиране на хартията се натиска клавиш "**^**" до излизане на 300 mm лента от зоната за печат. Краят на лентата се закрепва на навиващата ролка и последната се поставя на мястото си. Клавишът "**^**" се натиска още няколко пъти до опъване на лентата.

3.1.3. ПОСТАВЯНЕ КАСЕТАТА НА ПУ

Цветната лента се поставя между печатащата глава и упорната пластина. Касетата се укрепва с винт. С механизъм за навиване се обтяга лентата.

4. РЕЖИМИ НА РАБОТА

4.1. КОНТРОЛНИ ТЕСТОВЕ

Режим "КОНТРОЛНИ ТЕСТОВЕ" се избира с поставяне на ключ "S" в ключалката.

Изправността на КА се проверява чрез тестови програми, контролиращи изправността на отделните възли.

Стартирането на тестове от 1 до 6 става с цифровите клавиши от "1" до "6" и за съответния тест и натискане на клавиш "[.]".

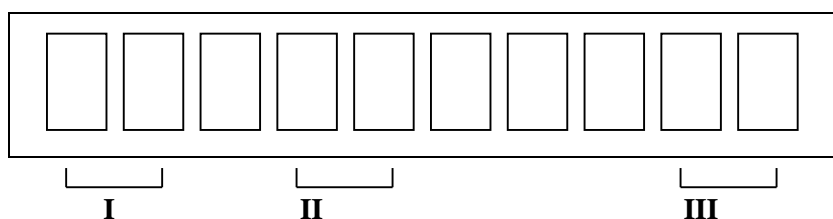
Предназначението на тестовите програми е следното:

Тест 1 - за проверка на печатащото устройство. Отпечатва се знаковата таблица в двата шрифта.

Тест 2 - за проверка на индикацията.

Засветват последователно цифрите от 1 до 9 на всеки разряд от ляво на дясно, а след това и целият цифров панел с "8.". Засветват последователно от дясно на ляво индикаторните репери. За край на теста засветва "End".

Тест 3 - за проверка на клавиатурата и ключалката. В зависимост от поставения ключ, при натиснат клавиш, на индикацията се извежда информация съгласно посочената схема и **Таблица 2**.

I зона - индицират се номерата на механичните ключове;

Индикация   **Ключ**

01 до 06   - ключове "R1" до "R6"

07   - ключ "X"

08   - ключ "Z"

09   - ключ "P"

10   - ключ "S"

II зона - индицира се кодът на ключалката;

III зона - индицира се код на клавиш.

ТАБЛИЦА 2

клавиш	код	клавиш	код	клавиш	код	клавиш	код
.	14	QTY	11	27/5	21	40/18	56
0	00	VD/ST	12	28/6	22	41/19	57
00	10	CL	13	29/7	23	42/20	58
1	01	%/OP	37	30/8	24	43/21	59
2	02	PLU/REP	15	31/9	25	44/22	60
3	03	SHT	40	32/10	26	PY1	33
4	04	D/>	36	33/11	27	PY2	34
5	05	-Tx	42	34/12	28	PY3	35
6	06	+Tx	41	35/13	29	STL	16
7	07	23/1	17	36/14	30	</N	43
8	08	24/2	18	37/15	31	TL	32
9	09	25/3	19	38/16	54	^	38
[.]	39	26/4	20	39/17	55		

За излизане от **Тест 3** е необходимо да се изключи КА от мрежовия превключвател.

Тест 4 - за проверка на ФП.

Извършва се четене и проверка на контролната сума на всички блокове данни, записани във ФП. Отпечатва се бон с резултата от теста и записаните във ФП от производителя индивидуален номер на КА и индивидуален номер на ФП.

ИМЕ,АДРЕС,БУЛСТАТ	
ДН # 111111111111	
0000*	
ТЕСТ НА ФИСК.ПАМ.	
ОТ123456	03123456
000n	
ДД-ММ-ГГ	чч:мм
-СЛУЖЕБЕН БОН-	
ОТ123456	03123456

Изправна ФП с програмирани индивид.№ на КА и индивидуален номер на ФП

ИМЕ,АДРЕС,БУЛСТАТ	
ДН # 111111111111	
0000*	
ТЕСТ НА ФИСК.ПАМ.	
ОТ123456	03123456
ГРЕШЕН ФИСК.НОМЕР	
ГРЕШЕН КАС.НОМЕР	
000n	
ДД-ММ-ГГ	чч:мм
-СЛУЖЕБЕН БОН-	
?	00000000

Пускане на тест
4 при нулиран
RAM

ИМЕ,АДРЕС,БУЛСТАТ	
ДН # 111111111111	
0000*	
ТЕСТ НА ФИСК. ПАМ.	
ОТ123456	03123456
ГРЕШНА КОНТР.СУМА	
000n	
ДД-ММ-ГГ	чч:мм
-СЛУЖЕБЕН БОН-	
ОТ123456	03123456

Във ФП е открит блок с грешна контролна сума при запис на дневен отчет с нулиране. ФП не е повредена. Това е съобщение, че повторният опит за запис на същия блок данни от дневния отчет с нулиране е завършил успешно. Блокът с грешна контролна сума се игнорира винаги при отчет на ФП.

ИМЕ,АДРЕС,БУЛСТАТ	
ДН # 111111111111	
0000*	
ТЕСТ НА ОПЕР.ПАМЕТ	
ИЗПРАВНА	
000n	
ДД-ММ-ГГ	чч:мм
-СЛУЖЕБЕН БОН-	
ОТ123456	03123456

Тест 5 - за проверка на RAM памет.

След завършване на теста, при изправна памет на индикацията засветва "End" и се отпечатва бон от вида:

ИМЕ,АДРЕС,БУЛСТАТ	
ДН # 111111111111	
0000*	
ВЕРСИЯ 3.1	
ДЕПАРТАМЕНТИ	50
АСОРТИМЕНТИ	2400
ЦЕНИ	2
НАЧ.КОЛИЧЕСТВО	
Данъч.коэф.	4
ОПЕРАТОРИ	6
СМЕТКИ НА КЛИЕНТИ	
	120
ФИСК.ОТЧЕТИ	1850
КРЕДИТНИ СМЕТКИ	
	999
000n	
ДД-ММ-ГГ	чч:мм
-СЛУЖЕБЕН БОН-	
ОТ123456	03123456

Тест 6 - проверка на ROM. След завършване на теста на индикаторния панел светва контролна сума "ooo XXXX" на програмната версия на ROM-а и се отпечатва статусът на касовия апарат

Тест за еднократна проверка изправността на акумулаторите. При включване на касовия апарат и при нулирана RAM-памет на индикаторния панел в най-старшия разряд засветва "b" за кратко време и при наличие на изправен акумулатор при изключване и следващо включване индикация "b" не засветва.

ВНИМАНИЕ !

При нулиране на машината и когато е поставен ключ, различен от "S", на индикация засветва E1. След това не се възприема никакъв ключ.

Причината е, че машината не е разпознала комбинацията на ключалката. Разпознаването на ключалката става като се постави ключ "S" и се включи отново машината.

4.2. РЕЖИМ “ПРОГРАМИРАНЕ”

Режим "ПРОГРАМИРАНЕ" се избира с поставяне на ключ "P" в ключалката.

4.2.1. ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ

Програмирането на касовия апарат включва задаване на функции, константи и буквен текст, разпределени в 38 параметъра. Всеки параметър се избира (различава) по определен номер в границите от 1 до 38.

Касовият апарат се доставя с примерна програма.

Избор на параметър се извършва, като се въведе от цифровата клавиатура номерът му и се натисне клавиш "PY1".

В лявата част на индикацията се извежда информация "Pxx", а в дясната - стойността на параметъра, където "xx" е номерът на параметъра.

Запомнянето на новите програмирани стойности става с клавиш "STL".

Излизането от избрания параметър може да стане по следните начини:

- с избиране на нов параметър;
- изваждане за момент на кодиращия ключ;
- с натискане на клавиш "TL". Разпечатва се информация за съответния параметър. За параметър 30 и 31 е необходимо двойно натискане на клавиш "TL".

Не е задължително параметрите да се избират последователно.

Програмирането на всички параметри не е задължително.

Даден параметър може да се избере само за справка или проверка, без да се промени стойността или значението му (не се използва клавиш "STL" в операционните последователности).

В зависимост от последователността на опериране параметрите са разделени условно в пет режима на програмиране.

Първи РЕЖИМ - обхваща параметри с номера от 1 до 18, 20 и 21.

Втори РЕЖИМ - обхваща параметри с номера 19, 22 до 29, 36, 37 и 38. Тези параметри включват няколко значения (части), различаващи се (избиращи се) по номер M.

Трети РЕЖИМ - обхваща параметри с номера 30 и 31. Тези параметри включват няколко групи за програмиране L и всяка група включва няколко части M.

Четвърти РЕЖИМ - обхваща параметри с номера 32 и 33. Тези параметри включват няколко групи за програмиране.

Пети РЕЖИМ - обхваща параметри с номера 34 и 35.

При препрограмиране (задаване на нова стойност) на параметри 2, 4, 9, 14, 22, 28, 29, 30, 31, 35 и 38 трябва да са нулирани следните регистри:

- касови и департаментни (клавиш "TL");
- асортиментни (клавиш "PLU/REP");
- операторски (клавиши "%/OP" и "VD/ST");
- клиентски (клавиш "[.]");
- часови (клавиш "PY2").

При препрограмиране на параметри 32 и 33 е достатъчно да са нулирани само асортиментните регистри (клавиш "PLU/REP").

За параметри 30 и 31 не е необходимо да се отчита КА, ако преди препрограмирането на конкретния департамент или асортимент не е извършвано натрупване в него.

4.2.2 РЕАКЦИИ ПРИ ГРЕШНО ПРОГРАМИРАНЕ НА ПАРАМЕТЪР

В процеса на програмиране, употребата на клавиш, различен от участващите в последователностите на опериране за програмирането на избрания параметър, е **ГРЕШНА ОПЕРАЦИЯ**, придружена с дълъг звуков сигнал.

Корекция на грешно въведена стойност за параметър се извършва:

- ако все още не е завършена операцията с клавиш "TL", въвежда се новата стойност и се натиска клавиш "STL";
- ако е завършена операцията с клавиш "TL", се избира отново номерът на параметъра и се повтаря последователността на опериране с върнатата стойност.

4.2.3. ПЪРВИ РЕЖИМ НА ПРОГРАМИРАНЕ

Първи режим на програмиране обхваща параметри с номера от **1** до **18**, **20** и **21**. Значението на тези параметри е посочено в **Таблица 3**.

Последователност на опериране:

N X

където:

- N** - число от 1 до 18, 20 и 21 избрано от цифровата клавиатура със значение номер на параметър;
- кл. "**PY1**" - избира съответния параметър N и извежда на индикацията стойността му.
Задължителен;
- X** - число за стойност (значение) на параметъра. Избира се от цифровата клавиатура;
- кл. "**STL**" - запомня се новата стойност X за параметъра. Не е задължително оперирането с него, ако стойността на X не трябва да се променя. Блокиран, ако не е зададен номер на параметър (N, "PY1");
- кл. "**TL**" - печат на стойността на параметъра. Отпечатва се бон с номера на параметъра и стойността му. Не е задължително да се оперира с него, за да се приключи работата с избрания параметър. Задължителен за **П20**, **П21** и **П22**.

ВНИМАНИЕ!

При програмиране на стойност **НУЛА** за параметър или част от параметър използването на клавиши **"0"** или **"00"** е **ЗАБРАНЕНО**. За целта е необходимо използването на клавиш **"CL"**.

ТАБЛИЦА 3

№ на парамет.	ИМЕ НА ПАРАМЕТЪР	СТОЙНОСТ НА X	Стойност на X по подр.	Заб.
1	Резервиран			1*
2	Работа с фискална памет	0- забранена 1- разрешена	0	2*
3	Автономна или терминална	0-автономна 1-терминална	0	
4	Работа на КА с две цени или с една цена и начално количество	0-една цена и начално количество 1-с две цени	0	3*
5	Натрупване в департаментите със свободна цена	0-разрешено 1-забранено	0	
6	Пълно или смесено плащане	0-смесено 1-пълно	0	4*
7	Работа с цяло или дробно количество	0-цяло 1-дробно	0	
8	Работа в режим Регистриране при отворен сейф	0-разрешена 1-забранена	0	
9	Работа на КА с разгънатата сметка на клиента	0-120 сметки на клиента, 21 вида поръчки; 1-сметките на клиентите са блокирани 2-60 сметки на клиента с 42 вида поръчки;		5*

10	Работа с везна или SLIP принтер	0-везна; 1-SLIP принтер	0	
11	Резервиран			
12	Скорост на обмен при работа с електронна везна	0, 1, 2, 3	0	
13	Брой редове за клише	4-4 реда 5-5 реда 6-6 реда	4	
14	Позиция на десет. точка в режим "R"	1 – 0. 2 – 0.0 3 – 0.00	3	
15	Вариант за печат на бонове в режим Регистриране	0, 2, 3, 4	0	6*
16	Работа със сметки на клиенти	0-незадълж. избор на № сметка 1- задълж. избор на № сметка	0	
17	Резервиран			
18	Разрешена тари-фа - избор на I или II цена в режим Регистриране	0 – с I и II 1 – само с I 2 – само II	0	7*
20	Запис на индив. номер на КА		0	8*
21	Запис на номер на ДЗЛ		0	9*

ЗАБЕЛЕЖКИ:

1. Резервиран параметър - не може да бъде избран от клавиатурата.

2. Въвеждането на касовия апарат в експлоатация за работа с фискална памет (П2=1) се извършва **ЗАДЪЛЖИТЕЛНО** от **УПЪЛНОМОЩЕН СЕРВИЗЕН ТЕХНИК**.

3. След избора на този параметър, в зависимост от текущото му състояние, са възможни два типа индикация:

- **Prс-2 c1 0**-предупреждение, че при смяна на този параметър от **0** в **1**, информацията за налично количество ще бъде нулирана;

- **Prс-2 c1 1**-предупреждение, че при смяна на този параметър от **1** в **0**, информацията за втора цена ще бъде нулирана;

4. Смесено плащане-плащането на сметката става изцяло или на части по един от четирите възможни начина. Пълно плащане - плащането на сметката става изцяло само по един от четирите възможни начина.

5. Влизайки в параметъра, на индикацията се извежда текущото му състояние:

- **cL800Art 0** – КА ще работи с 120 разгънати сметки на клиента и 21 вида поръчки в сметка. Броят на артикулите е 2400;

- **cL800Art 1** – КА работи с 3200 артикула.и блокирана сметка на клиента;

- **cL800Art 2** – КА ще работи с 60 разгънати сметки на клиента и 42 вида поръчки в сметка. Броят на артикулите е 2400.

При задаване на буфер за разгъната сметка на клиента се нулира информацията за артикули с номера 2401 до 3200.

6. С този параметър се определя един от следните четири варианта на отпечатване на боновете в режим **РЕГИСТРИРАНЕ** :

ВАРИАНТ 0 - отпечатват се бон за клиента и бонове за отделните стокови групи, към които принадлежат (са програмирани) съответните асортименти или департаменти (**ПЗ1-4** и **ПЗ0-4**);

ВАРИАНТ 2 - отпечатва се само бон за клиента;

ВАРИАНТ 3 - отпечатват се бон за клиента и дублиращ бон (дублиращ натрупващ бон);

ВАРИАНТ 4 - отпечатваният бон за клиента се завършва като единична продажба - т.е. бонът се завършва автоматично без натискане на клавиши за плащане ("TL", "PY1", "PY2" или "PY3").

В този случай стойността на сметката се плаща само в "В БРОЙ".

7. С този параметър се разрешава (забранява) на операторите в режим **РЕГИСТРИРАНЕ** да сменят програмираните първа и втора тарифа за асортимент или департамент. Тарифа I и II са съответно първа и втора цена на асортимент или департамент. Програмирането на този параметър зависи от текущата стойност на **параметър 4** (ако **параметър 4** има стойност **0**, параметърът не може да се препрограмира).

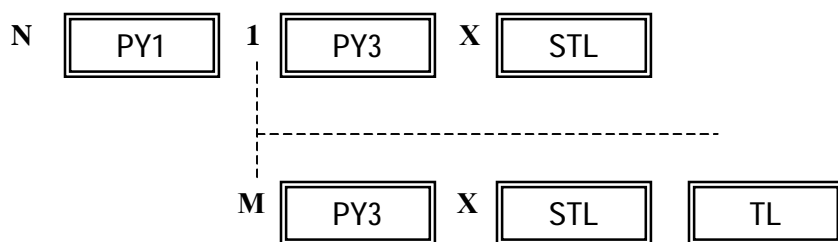
8. Параметърът се програмира от производителя.

9. Параметърът се програмира от сервизен техник при въвеждане на КА за работа с фискална памет.

4.2.4. ВТОРИ РЕЖИМ НА ПРОГРАМИРАНЕ

Втори режим на програмиране обхваща параметри с номера **19, 22 до 29 и 36 до 38**. Тези параметри включват няколко значения (части), различаващи се (избират се) по номер **М**.

Последователност на опериране:

където:

N - номер на параметър-**19, 22 до 29 и 36 до 38**;

кл."PY1" - избор на параметър. Задължителен;

M - характерно число за всеки параметър, определящ броя на частите за програмиране;

кл."PY3" - избира съответно **M** и извежда на индикация стойността му. Не е задължителен, ако не се интересувате от тази част на параметъра. Блокиран, ако не е зададен номер на параметър и коректно **M**;

X - стойност на **M**;

кл."STL"- запомня стойността **X**. Не е задължителен, ако стойността на **X** не трябва да се променя.

Блокиран от незададен параметър и некоректно **X**;

кл."TL" - извежда на печат параметъра и завършва работата с него. Задължителен само за **П22 и П26**.

ТАБЛИЦА 4

№ на парамет.	ИМЕ НА ПАРАМЕТЪР	ЧАСТИ М	СТОЙНОСТ НА Х	Ст. на Х по подр.	Заб.
19	Работа с клавиш "VD/ST"	1-ВОЙД;	0-разрешена	0	
		2-СТОРНО;	1-забранена 0-разрешена 1-забранена	0	
22	Стойности на % за данъчна група	1-д.Гр.А;	до 99.99%	0.00	1* 2*
		2-д.Гр.Б;	до 99.99%	0.00	
		3-д.Гр.В;	до 99.99%	0.00	
		4-д.Гр.Г;	до 99.99%	0.00	
23	Стойности на % за отстъпки и надбавки	1- %надбавка.;	до 99.99%	0.00	2*
		2- %отстъпка.;	до 99.99%	0.00	
24	Работа с % надбавки и отстъпки	1- %надбавка;	0-разрешена 1-забранена	0	
		2- %отстъпка;	0-разрешена 1-забранена	0	

25	Работа със стойностни надбавки и отстъпки	1- надбавка; 2- отстъпка;	0-разрешена 1-забранена 0-разрешена 1-забранена	0 0	
26	Служебен параметър				3*
27	Текст за клише и рекламен текст в края на бона	1-1 ред клише; 2-2 ред клише; 3-3 ред клише 4-4 ред клише 5-5 ред клише 6-6 ред клише 7-1 рекламен текст; 8-2 рекламен текст	18 символа за ред		4* 5*
28	Имена на оператори	1-1 оп. 2-2 оп. 3-3 оп. 4-4 оп. 5-5 оп. 6-6 оп.	8 символа за име на оператор		4*
29	Имена на вид прашания	1-1 вид 2-2 вид 3-3 вид 4-4 вид	6 символа за име на плащане		4*
36	Имена на стокови групи	0-1-ва ст. гр. 1-2-ра ст. гр. 2-3-та ст. гр. 3-4-та ст. гр.	8 символа за име на стокова група		4*
37	Часови зони	1 до 10 № на часова зона	Интервал от време – ЧЧММччмм		6*
38	Процент на касиерите от оборота по стокови групи	0-1-ва сток. гр. 1-2-ра сток. гр. 2-3-та сток. гр. 3-4-та сток. гр.	до 99.99% до 99.99% до 99.99% до 99.99%	0.00	2* 7*

ЗАБЕЛЕЖКИ:

1. Параметърът се програмира (препрограмира) независимо от състоянието на П2. Ако е била променена стойността на поне един от данъчните коефициенти, с натискането на клавиш "TL" новият комплект данъчни коефициенти се записва във ФП.

2. При програмиране на стойности за процентите десетичната точка не се въвежда. Цифрите след нея задължително се въвеждат.

3. Програмирането на този параметър е част от процедурата по възстановяване състоянието на въведен в експлоатация КА за работа с ФП след аварийно нулиране.

При отчет на ФП, в този блок се отпечатва допълнително и съобщение "НУЛИРАН РАМ" и пореден номер на аварийното нулиране.

4. За въвеждане на текстова информация се използват два начина:

- въвежда се **двоен цифров код** за представяне на всеки символ. Кодовете на символите са показани в

ПРИЛОЖЕНИЕ 1.

Тъй като индикацията е твърде малка да побере 18 двуцифрови кода, върху нея се индицират кодовете на последно въведените четири символа;

- натиска се клавиш "**SHT**", след което въвеждаме текстовата информация чрез натискане на клавишите със съответната буква.

Ако шпацията се явява първи символ в реда, то тя се пропуска. Ако е последен символ - задължително се въвежда при програмиране на клише.

Корекция на допусната грешка при въвеждане на код на символ става с препрограмирането на реда, в който е допусната грешка.

5. Рекламните редове 7 и 8 се печатат в края на бона само, ако са програмирани.

6. При препрограмиране на часови зони (периоди) да се има предвид, че:

- за всеки часови период се въвеждат четири двойки цифри **XXYYZZVV** ;

- за начало на периода най-малката стойност е 00:00;

- за край на периода най-голямата стойност е 23:59;

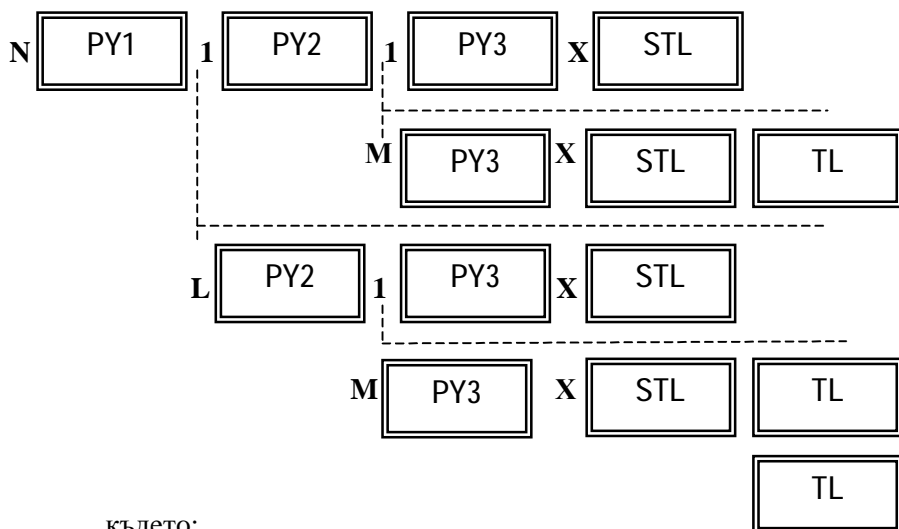
- ако началото на периода е 0000, 0XYU или 000U нулите не се въвеждат.

7. Процентът за отчисления за операторите е коефициент към всяка стокова група за изчисление възнаграждението на операторите, в зависимост от дела на всеки от тях в оборота по съответната стокова група.

4.2.5. ТРЕТИ РЕЖИМ НА ПРОГРАМИРАНЕ

Трети режим на програмиране обхваща параметри с номера **30** и **31**. Тези параметри имат по няколко групи **L**, всяка от които има по няколко части за програмиране **M**. Не е задължително програмирането на всички групи или части на параметрите.

Последователност на опериране:

където:

N - номер на параметър 30 и 31;

кл."**PY1**" - избор на параметър. Задължителен;

L - число, номер на група за параметъра;

кл."**PY2**" - избор на група **L**. Задължителен.

M - число, номер на част (характеристика) за група;

кл."**PY3**" - избира съответна **M** и извежда на индикация стойността й. Не е задължителен. Блокиран при незададен номер на параметър, група и некоректно **M**;

X - стойност на **M**. Блокиран при незададен параметър;

кл."**STL**" - запомня стойността **X**. Не е задължителен, ако не се променя **X**. Блокиран при незададен параметър, **L**, **M** и некоректно **X**;

кл."**TL**" - извежда на печат параметъра. Не е задължителен. При повторно натискане на клавиша се излиза от параметъра.

При избор на част **M** от параметри **30** и **31** в левия край на индикацията засветват следните съобщения:

- **n.** - име;

- **1с,** - първа цена;

- **q.** - количество (за П4=0);
- **2с.** - втора цена (за П4=1);
- **Gr.** - стокова група;
- **t.** - данъчна група;
- **Enb.** - разрешение за работа с департамента (асортимента);
- **1tr.** - единична продажба;
- **Fc.** - работа с въведена от клавиатурата цена (за П30);
- **dP.** - принадлежност към департамент (за П31).

В десния край на индикацията се индицира текущата стойност **X** на частта **M**.

ТАБЛИЦА 5

№ на парамет.	ИМЕ НА ПАРАМЕТЪР	Групи L	ЧАСТИ M	СТОЙНОСТ НА X	Ст. на X по подр	Заб
30	Департаменти	1-44 номер на де- парта- мент	1-име	12 символа за име	0	1* 8*
			2- цена1	до 8 цифри	00.00 цена1	2* 8*
			3-налич-но к-во (П4=0)	до 8 цифри	0.000	3*
			3-цена2 (П4=1)	до 8 цифри	0.00 цена2	2*8*
			4-принадлежност към стокова група	0 до 3-номер на стокова група	0 ГРО	8*
			5-принадлежност към данъчна група	1 до 4-номер на данъчна група	0	4*8*
			6-работа с департамент	0 - разрешена 1 - забранена	0 РАЗР	
			7- не единична продажба	0 - разрешена 1 - забранена	0 -1ТР	5*
8-работа със своб. цена	0 - разрешена 1 - забранена	0 св. цена	6*			
31	Асортименти	3200 № на асор- тимент	1- име	12 символа за име	0	1*7*8*
			2- цена1	до 8 цифри	0.00 цена1	2* 8*
			3-налич-но к-во (П4=0)	до 8 цифри	0.000	3*
			3- цена2 (П4=1)	до 8 цифри	0.00 цена2	2*8*
			4-принадл. към сток. група	0 до 3 – номер на сток.група	0 ГРО	8*
			5-принадл. към дан. група	1 до 4 – номер на данъч. група	0 0 РАЗР	4* 8*
			6-работа с асортимент	0 - разрешена 1 – забранена	0	5*
			7 –единична продажба	0 – забранена 1 – разрешена	-1ТР	
8 –при-над-леж-ност към де-парта-мент.	0 – към общ департамент 1 до 44 – към избран департамент	0 ДП00				

ЗАБЕЛЕЖКИ:

1. За въвеждане на текстова информация се въвежда двоен цифров код за представяне на всеки символ. Кодовете на символите са показани в **ПРИЛОЖЕНИЕ 1**. Тъй като индикацията е твърде малка да побере 18 двуцифрови кода, върху нея се индицират кодовете на последно въведените четири символа;

- натиска се клавиш **"SHT"**, след което въвеждаме текстовата информация чрез натискане на клавишите със съответната буква.

Ако шпацията се явява първи символ в реда, то тя се пропуска. Ако не е последен символ - задължително се въвежда.

Корекция на допуснатата грешка при въвеждане на код на символ или неправилно натиснат клавиш с буква става с препрограмирането на реда, в който е допуснатата грешка.

2. При въвеждане стойности за цени, десетичната точка не се въвежда. Позицията ѝ се определя автоматично в зависимост от стойността на **параметър 14**.

Ако не е програмирана цена за асортимента, работата с него в режим **РЕГИСТРИРАНЕ** е забранена.

3. Стойността на въведеното количество се възприема като цяло или дробно, в зависимост от начина на програмиране на **параметър 7**. При въвеждане на стойности за количество, максималната разрядност е пет цели и три дробни разряда. Десетичната точка не се въвежда, цифрите след нея **ЗАДЪЛЖИТЕЛНО** се въвеждат.

При повторно програмиране на част **3**, новото количество се добавя към старото.

При отказ за следене на начално количество част **3** трябва да бъде нулирана, независимо, че количеството е нулево.

4. Ако за част **5** на асортимент или департамент е програмирана стойност 0 (не е определена принадлежност към данъчна група), работата с асортимента (департамент) в режим **РЕГИСТРИРАНЕ** е **ЗАБРАНЕНА**. Програмирането на принадлежност към данъчна група е **ЗАДЪЛЖИТЕЛНО**.

5. Единична продажба е функция, чрез която се извършва автоматично приключване на бона с плащане **"В БРОЙ"**, ако натрупването с така програмирания асортимент (департамент) е единствено в бона (т.е. маркирано първо). В противен случай този признак се подтиква. Тази функция може да се използва за побързо маркиране на някои стоки.

6. Ако за част **8** на департамент е програмирана стойност **1**, в режим **РЕГИСТРИРАНЕ** всеки опит за натрупване със свободна (въведена от клавиатурата) цена в департамента е **ЗАБРАНЕНА** операция.

7. Ако не е програмирано име на асортимент, работата с този асортимент в режим **РЕГИСТРИРАНЕ** е забранена.

8. Препрограмиране на части 1, 2, 3 (при П4=1), 4, 5 и 6 за асортименти и департаменти и част 8 за асортименти може да се извършва само след дневен финансов отчет с нулиране.

В показаната по-долу **таблица 6** е показано съответствието между програмираната стойност на **"X"** и отпечатваната върху бона от програмиране информация за **П30** и **П31**.

ТАБЛИЦА 6

№ парамет	ЧАСТ М			№ парамет	ЧАСТ М		
	№ на част	Стойн. X за М	Означен. в/у бона		№ на част	СтойнX за М	Означе В/у бона
30	4	0, 1÷3	ГР0 ГР1÷ГР3	31 3	4	0 1÷3	ГР0 ГР1÷ГР3
	5	0, 1÷4	д.коэф.? д.коэф.- А÷Г		5	0 1÷4	д.коэф.? д.коэф.- А÷Г
	6	0 1	РАЗР -РАЗР		6	0 1	РАЗР -РАЗР
	7	0 1	-1ТР 1ТР		7	0 1	-1ТР 1ТР
	8	0 1	св.цена -св.цена		8	0, 0÷44	00 01÷44

4.2.6. ЧЕТВЪРТИ РЕЖИМ НА ПРОГРАМИРАНЕ

Четвърти режим на програмиране обхваща параметри с номера **32** и **33**.

Последователност на опериране:

N Asi Asj X

където:

N - номер на параметър - **32** и **33**;

кл."**PY1**" - избор параметър.Задължителен;

ASi - число, начален номер на асортимент - от 1 до 3200;

кл."**PY2**" - избор на началния номер на асортимент. Задължителен. Блокиран, ако не е зададен номер на параметър и коректен начален номер на асортимент;

ASj - число, краен номер на асортимент - по-голям от **ASi**, но по-малък или равен на 1 до 3200;

кл."**PY3**" - избор на краен номер на асортимент.Задължителен. Блокиран, ако не е зададен номер на параметър и коректен краен номер на асортимент;

X - при **П32** е номер на стокова група (**X=0 до 3**);

X - при **П33** е номер данъчна група (коефициент) – (**X=1 до 4**);

кл."**STL**" - запомня стойността **X**. Не е задължителен, ако не променят **X**. Блокиран от незададен параметър и некоректно **X**;

кл."**TL**" - извежда на печат параметъра и завършва работата с него. Не е задължителен.

ТАБЛИЦА 7

№ на парамет.	ИМЕ НА ПАРАМЕТЪР	СТОЙНОСТ НА X	Стойност на X по под-разбиране	Заб.
32	Въвеждане на стокова група за определен брой асортименти	0 до 3	0	
33	Въвеждане на данъчна група за определен брой асортименти	1 до 4	0	1*

ЗАБЕЛЕЖКА:

1.При X = 0 - не е избрана данъчна група.

4.2.7. ПЕТИ РЕЖИМ НА ПРОГРАМИРАНЕ

Пети режим на програмиране обхваща параметри с номера **34** и **35**.

Касовият апарат има възможност за запис в ИС 28256 на програмираните характеристики на първите 800 броя асортименти. Информацията се записва по блокове, съдържащи следните данни:

- име на асортимента;
- стокова група;
- данъчна група;
- принадлежност към департамент.

Последователност на опериране

34

ЗАБЕЛЕЖКА:

Този параметър служи за съхранение на имената и характеристиките на асортименти, само до номер 800. При възстановяване на КА след повреда те могат да се прочетат с ПЗ5. Последователността на опериране при ПЗ5 е същата както при ПЗ4.

4.2.8. ПЕЧАТ НА ПРОГРАМИРАНИТЕ ПАРАМЕТРИ НА АСОРТИМЕНТИТЕ

В режим ПРОГРАМИРАНЕ при натискане на клавиш "PLU/REP" се отпечатва справка за програмираните параметри за всички асортименти с програмирани цени или имена.

Прекъсване на отпечатването на справката може да се извърши с изключване на КА от мрежовия превключвател.

4.2.9. СВЕРЯВАНЕ НА ДАТАТА

Въвеждането на датата се извършва със следните действия:

— текуща дата — D/>
[макс.6 цифри]
100100

където:

- първите две цифри (10) са текущ ден. Въведеното число не може да бъде по-голямо от 31. За дните от 1 до 9 се въвежда само една цифра;

- втората двойка цифри (01) са текущ месец. Въвеждат се винаги две цифри (не по-големи от 12), като за месеците от януари до септември се въвеждат цифри от 01 до 09;

- третата двойка цифри (00) са последните две цифри на текущата година.

Въведената дата не може да е по-предишна от датата на въвеждане в експлоатация на КА и от тази на последния запис.

След въвеждане на датата е необходимо нейното потвърждаване по гореописания начин.

4.2.10. СВЕРЯВАНЕ НА ЧАСОВНИКА

Въвеждането на часа се извършва със следните действия:

— текущ час — QTY
[макс.4 цифри]
1408

където:

- първите две (14) са за текущия час. Въведеното число не може да бъде по-голямо от 23. При "0" часа цифрите за час не се въвеждат. За часовете от 1 до 9 се въвежда само една цифра;

- втората двойка цифри (08) са за текущи минути. Въвеждат се задължително две цифри (не по-големи от 59).

4.2.11. ПРОГРАМИРАНЕ КОДОВ НОМЕР НА КАСОВОТО МЯСТО

Индивидуалният номер на касовото място е до четири разрядно число. Използва се за инициализиране на касово място в терминален режим.

Въвеждането на номера се извършва със следните действия:

номер на
касовото място — </N
[макс.4 цифри]
1234

4.3.Режим ВЪВЕЖДАНЕ В ЕКСПЛОАТАЦИЯ на КА за РАБОТА с ФП

Въвеждането на КА в експлоатация за работа с ФП се извършва **ЗАДЪЛЖИТЕЛНО** от **СЕРВИЗНА ФИРМА**, с която е сключен договор за сервиз. .

Касовият апарат е в в **НЕФИСКАЛЕН** режим докато не бъде въведен в експлоатация за работа с ФП.

В **НЕФИСКАЛЕН** режим са разрешени всички операции във всички режими, но запис на блок данни при дневен финансов отчет с нулиране във фискалната памет не се извършва.

В края на боновете, издавани в този режим, се отпечатва текст **"-НЕФИСКАЛЕН БОН-**".

При зададена работа с ФП на всеки бон на клиент се отпечатва текст **"-ФИСКАЛЕН БОН-**".

В останалите режими на работа, на боновете се отпечатва текст **"-СЛУЖЕБЕН БОН-**".

4.4.РЕЖИМ РЕГИСТРИРАНЕ

Режим **РЕГИСТРИРАНЕ** се избира с поставяне на ключ **"Ri"** /i=1 до 6/. На индикацията засветва репер **"R"** и в лявата част на индикацията засветва информация за номера на операторския ключ **"OP-i"**. При натискане на който да е клавиш тази информация изчезва.

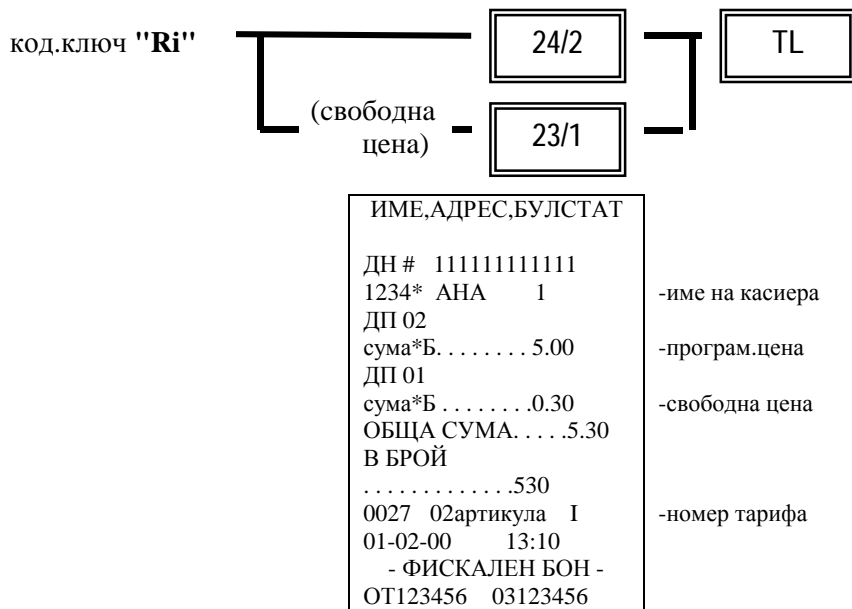
Натрупването в КА зависи от начина, по който е бил програмиран. КА позволява натрупване по **3200** асортимента и **51** департамента (44 избираеми с департаментен клавиш и седем общи), разпределени в четири стокови групи (параметър **31-4**, параметър **30-4**) за диференциран контрол на оборота в зависимост от организацията на търговския обект. Всички продажби се натрупват по съответните регистри в момента на маркирането им.

На индикацията след извършване на натрупването свети натрупаната стойност.

4.4.1. НАТРУПВАНЕ ПО ДЕПАРТАМЕНТИ

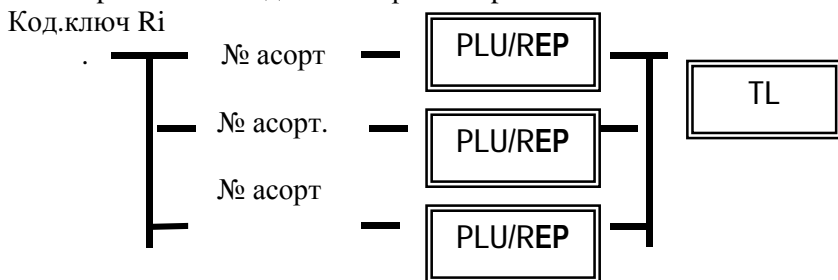
Натрупване с програмираната цена се извършва с директно натискане на клавишите от **"23/1"** до **"44/22"**.

Натрупване със свободна цена се осъществява, като от цифровия блок се набира желаната цена и се натиска един от клавишите от **"23/1"** до **"44/22"**.

4.4.2. НАТРУПВАНЕ НА АСОРТИМЕНТИ

В касовия апарат могат да се натрупват само асортименти с програмирани имена и цени. Натрупването се извършва с въвеждане номер на асортимента и натискане на клавиш **"PLU/REP"**.

ИМЕ,АДРЕС,БУЛСТАТ

ДН # 111111111111
 1234* АНА 1
 #КАФЕ
 сума*Б. 0.20
 #КОКА КОЛА
 сума*Б. 0.50
 #ФЪСТЪЦИ
 сума*Б. 0.60
 ОБЩА СУМА 1.30
 В БРОЙ
 .....1.30
 0054 03артикула I
 01-02-00 13:12
 - ФИСКАЛЕН БОН -
 ОТ123456 03123456

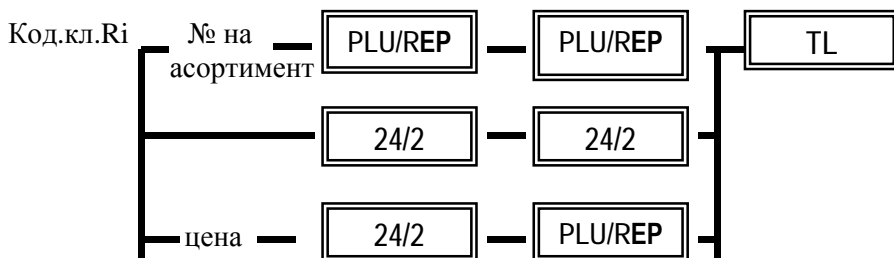
4.4.3. ПОВТОРЕНИЕ НА НАТРУПВАНЕ

При натрупване на асортименти и департаменти е възможно повторение на последното натрупано събираемо.

Повторението се извършва със следните действия:

- с повторно натискане кл. "PLU/REP" /за асортимент/;
- с повторно натискане на съответния клавиш за департамент /за департамент с програмирана цена/;
- с натискане на клавиш "PLU/REP" /за департамент със свободна цена/.

При повторение в младшите два разряда на индикацията се индицира броят на повторенията.

4.4.4. НАТРУПВАНЕ С УМНОЖЕНИЕ

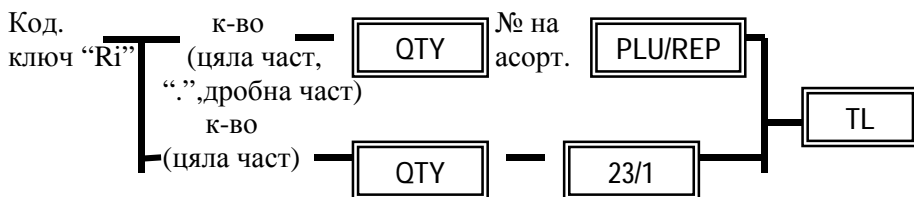
Натрупване на количество различно от 1 се извършва със следните действия:

- от цифровата клавиатура се въвежда количество;
- натиска се клавиш "QTY";
- натрупването продължава по някой от по-горе описаните начини.

Максималната разрядност на въвежданото количество е пет цели и три дробни разряда.

След натискане на клавиш "QTY" КА автоматично поставя десетичната точка на четвърта позиция.

За въвеждане на дробна част се използва клавиш ".".

4.4.5. ЕДИНИЧНА ПРОДАЖБА

Всеки департамент и асортимент може да бъде програмиран като единична

ИМЕ,АДРЕС,БУЛСТАТ

ДН # 111111111111
 1234* АНА 1
 БЯЛО ВИНО
 цена. 5.00
 кол-во 2.500
 сума*Б. 12.50
 #РОМ
 цена 2.00
 кол-во 2.000
 сума*Б 4.00
 #КАФЕ
 цена 0.20
 кол-во 2.000
 сума*Б 0.40
 #ФЪСТЪЦИ
 цена. 0.60
 кол-во 0.500
 сума*Б. 0.30
 ОБЩА СУМА 17.20
 В БРОЙ
 .....17.20
 0054 04артикула I
 01-02-00 13:15
 - ФИСКАЛЕН БОН -
 ОТ123456 03123456

продажба (параметри П30 - 7 и П31 - 7), при което след натрупването му сметката се приключва автоматично с плащане в брой. Единична продажба се осъществява, когато натрупването с така програмирания департамент или асортимент е първо в сметката. В противен случай този признак се подтиска.

4.4.6. ИЗЧИСЛЯВАНЕ НА МЕЖДИННА СУМА

Тази операция е спомагателна и служи за индикация и печат на общата сума от сметката на клиента до момента. Препоръчва се тази функция да се използва преди приключване сметката на клиента. Използва се клавиш "STL".

4.4.7. НАТРУПВАНЕ НА ОТСТЪПКИ И НАДБАВКИ

Касовият апарат разрешава извършване на два вида отстъпки/надбавки:

- процентни;
- стойностни.

Процентни отстъпки и надбавки могат да се извършват над всяко отделно събираемо или над междинната сума.

Стойностни отстъпки и надбавки могат да се извършват само над междинната сума.

4.4.7.1. ПРОЦЕНТНИ ОТСТЪПКИ И НАДБАВКИ

Процентни отстъпки и надбавки могат да се извършват над всяко отделно събираемо или над междинна сума. В режим ПРОГРАМИРАНЕ се задава разрешение или забрана за извършването на тези операции (П24).

Стойността на процентните отстъпки и надбавки може да бъде предварително програмирана (П23) или въведена от клавиатурата.

Процентна отстъпка/надбавка над департамент или асортимент може да се извърши само веднъж. Стойността ѝ се причислява към данъчната група на департамента (асортимента), над който е извършена.

Процентна отстъпка/надбавка над междинна сума също може да се извършва само веднъж. Ако междинната сума е сбор от департаменти или асортименти, причислени към различни данъчни групи, стойността на процентната отстъпка/надбавка се разпределя пропорционално на сумите по съответните данъчни групи.

Натрупването се извършва със следните действия:

а) При работа с предварително програмира на стойност:

- * за процентна надбавка се натискат клавиши "%/OP" и "+Tx";
- * за процентна отстъпка се натискат клавиши "%/OP" и "-Tx";

б) При работа с въведена от клавиатурата стойност:

- * за процентна надбавка - от клавиатурата се въвежда стойност и се натискат клавиши "%/OP" и "+Tx";
- * за процентна отстъпка - от клавиатурата се въвежда стойност и се натискат клавиши "%/OP" и "-Tx";

4.4.7.2. СТОЙНОСТНИ ОТСТЪПКИ И НАДБАВКИ

В режим ПРОГРАМИРАНЕ се задава РАЗРЕШЕНИЕ или ЗАБРАНА за извършването на тази операция (П25).

Стойностната отстъпка НЕ МОЖЕ да превишава междинната сума.

Ако междинната сума е сбор от департаменти или асортименти, причислени към различни данъчни групи, стойността на отстъпката/надбавката се разпределя пропорционално на сумите по съответните данъчни групи.

Натрупването се извършва със следните действия:

- * за стойностна надбавка - от клавиатурата се въвежда стойност и се натиска клавиш "+Tx";
- * за стойностна отстъпка - от клавиатурата се въвежда стойност и се натиска клавиш "-Tx".

4.4.8. КОРЕКЦИЯ НА ГРЕШНО НАТРУПВАНЕ – ВОЙД, ДЪЛБОК ВОЙД, СТОРНО

Касовият апарат позволява извършване на три вида корекции на грешно натрупване в рамките на незавършен бон:

- анулиране непосредствено след натрупване /събираемо или отстъпка/надбавка/- **ВОЙД** ;
- анулиране на цялото предишно натрупване с отстъпка/надбавка, ако има такава - **ДЪЛБОК ВОЙД**;
- анулиране на част от предишно натрупване, когато не са извършени отстъпки/надбавки - **СТОРНО**.

След натискане на клавиш **"TL"** не е възможно анулиране на грешно натрупване.

Анулиране на грешно натрупване (**ВОЙД**) се извършва с натискане на клавиш **"VD/ST"**. Този вид корекция може да се извърши за всички натрупващи операции - на департаменти и асортименти, на надбавки и отстъпки над тях, на надбавки и отстъпки над междинна сума.

За анулиране на продажба (**ДЪЛБОК ВОЙД** или **СТОРНО**) се извършват следните действия:

- натискат се последователно цифров клавиш 1, клавиш **"VD/ST"**;
- за анулиране на продажба се въвежда повторно натрупването, така както е било извършено;
- за анулиране на част от продажбата се въвежда само частта от натрупването, което трябва да бъде коригирано.

След натискане на клавиш **"VD/ST"** в най-старшия разряд на индикацията засветват знак **"-"**, който остава да свети до завършване на операцията.

При желание да се прекъсне започната вече операция **ДЪЛБОК ВОЙД** или **СТОРНО** е необходимо последователно да се натиснат клавиши **"9"** и **"VD/ST"**. Знакът **"-"** на индикацията изгасва.

ДЪЛБОК ВОЙД и **СТОРНО** могат да се извършват и след изчисляване на междинна сума (с клавиш **"STL"**) преди да е окончателно приключен бона с клавиш **"TL"**.

Ако над междинна сума е била направена процентна отстъпка или надбавка, **ДЪЛБОК ВОЙД** и **СТОРНО** на събираеми **ПРЕДИ** междинната сума е **ЗАБРАНЕНА ОПЕРАЦИЯ**.

Ако се извърши **ВОЙД** на отстъпката или надбавката над междинната сума, операциите **ДЪЛБОК ВОЙД** и **СТОРНО** са разрешени.

4.4.9. ПРИКЛЮЧВАНЕ НА СМЕТКА И ПЛАЩАНЕ НА ДЪЛЖИМАТА СУМА

Плащането на сметката на клиента може да стане с клавиш **"TL"** при плащане **В БРОЙ**, клавиш **"PY1"** (втори вид плащане-**"ЧЕК"**), клавиш **"PY2"** (трети вид плащане-**"КУПОН"**) или клавиш **"PY3"** (четвърти вид плащане-**"КРЕДИТ"**).

В зависимост от програмирането на **Параметър 6** е позволено извършване на **СМЕСЕНО** или **ПЪЛНО** плащане.

При **П6=0** (смесено плащане), сметката може да бъде приключена изцяло - само с един от клавишите **"TL"**, **"PY1"**, **"PY2"**, **"PY3"** или смесено - с въвеждане на сумата дадена от клиента в съответния вид плащане и натискане на съответния клавиш. Докато не е изплатена цялата дължима сума, на индикацията се извежда оставащата за плащане сума.

При **П6=1** (пълно плащане), сметката се завършва автоматично с натискането на кой да е от клавишите за плащане.

4.4.10. СМЯНА НА ТАРИФА

Смяна на тарифата (работа с първа или втора програмирана цена) се извършва само в самостоятелен бон.

В зависимост от параметър 18 на оператора е разрешено или не да смени тарифата в режим **"РЕГИСТРИРАНЕ"**.

Промяна на тарифата се извършва с въвеждане на номера на тарифата и натискане на клавиш **"PY1"**.

ИМЕ,АДРЕС,БУЛСТАТ
ДН # 1111111111111111
1234* АНА 1
#КАФЕ
сума*А..... 0.20
#РОМ
сума*Б..... 2.00
БЯЛО ВИНО
сума*Б..... 5.00
ВОЙД
БЯЛО ВИНО
сума*Б..... 5.00
СТОРНО
#РОМ
сума*Б..... 2.00
МЕЖДИННА СУМА
..... 0.20
ОБЩА СУМА..... 0.20
В БРОЙ
..... 0.20
0057 01артикула I
01-02-00 13:18
- ФИСКАЛЕН БОН -
OT123456 03123456

ИМЕ,АДРЕС,БУЛСТАТ
ДН # 1111111111111111
1234* АНА 1
#РОМ
сума*Б..... 2.00
БЯЛО ВИНО
сума*Б..... 5.00
МЕЖДИННА СУМА
..... 7.00
ОБЩА СУМА..... 7.00
ЧЕК
..... 1.00
КУПОН
..... 2.00
КРЕДИТ
..... 2.00
В БРОЙ
..... 3.00
РЕСТО
..... 1.00
0060 02артикула I
01-02-00 15:34
- ФИСКАЛЕН БОН -
OT123456 03123456

4.4.11. СЛУЖЕБНО ВЪВЕЖДАНЕ И ИЗВЕЖДАНЕ НА СУМИ

Служебно въвеждане и извеждане на суми се извършва само в самостоятелен бон.

За служебно въвеждане на суми:

- въвежда се сумата от клавиатурата;
- натиска се клавиш "**D/>**".

За служебно извеждане на суми:

- въвежда се сумата от клавиатурата;
- натиска се клавиш "**</N**".

4.4.12. ОСОБЕНОСТИ НА РЕЖИМ РЕГИСТРИРАНЕ НА ЕЛКА 943 (РЕСТОРАНТСКИ ВАРИАНТ)

За да се използват ресторантските функции на касовия апарат, е необходимо в режим **ПРОГРАМИРАНЕ** да се програмират параметри **П15**, **П16**, **П32**, **П36** и **П38** съобразно организацията на конкретния търговски обект.

За всеки клиент може да се открие **СМЕТКА**, в която се натрупват сумите от отделните му **ПОРЪЧКИ**. Броят на едновременно откритите сметки може да бъде до **120(60)** с буферна памет за **21(42)** различни поръчки в сметка.

Ако **П16** е **нула**, може да се работи както с номер на сметка, така и със свободни натрупвания за изпълнение на бързи поръчки.

Ако **КА** е програмиран за задължителен избор на номер на клиентска сметка (**П16=1**), работата с **КА** е забранена докато не се въведе номер на клиентската сметка. При открита вече сметка, работата на други севицьори с тази сметка е **ЗАБРАНЕНА** до закриването ѝ.

След отпечатване на бон за поръчката на клиент могат да бъдат отпечатани и **СЛУЖЕБНИ** бонове, съдържащи част от информацията в поръчката, отделена по признак - място на получаване на отделните асортименти (ястия или напитки).

Този признак се установява с програмиране принадлежността на асортиментите към стокова група (**П31-5**). В обектите за обществено хранене за стокови групи се приемат **БАР**, **КУХНЯ**, **СТУДЕН БЮФЕТ** и др.

За да бъдат отпечатвани **СЛУЖЕБНИ** бонове, в **П15** се задава **ВАРИАНТ 0** на отпечатване на боновете в режим **РЕГИСТРИРАНЕ** (**П15=0**).

За да се отпечата името на стоковата група в търговския обект, е необходимо да се програмира **П36**.

4.4.12.1. ОТКРИВАНЕ И РАБОТА С КЛИЕНТСКА СМЕТКА

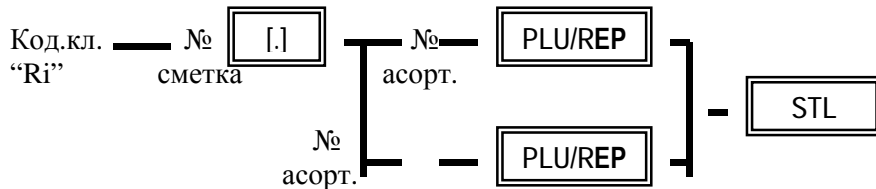
Откриването на клиентска сметка става с въвеждане на **НОМЕР** на сметка (**число от 1 до 60(120)**) и клавиш "**[.]**".

При откриване сметка на клиента засветва репер "[.]".

След натискане на клавиш "[.]", на бона се отпечатват последователно номер на сметката, номера на поръчката и старото салдо (натрупаната до момента сума по сметката). Следващите операции за маркиране на позициите от поръчката са описани в т. 4.4.1 до т. 4.4.8.

Приключването на поръчка става с клавиш "STL". Върху бона за клиента се отпечатват сумата от натрупаните асортименти в поръчката и новото салдо.

При работа с клиентски сметки трябва да се имат предвид следните особености:

- процентни отстъпки и надбавки над асортимент или департамент в поръчка е

ЗАБРАНЕНА ОПЕРАЦИЯ;

- стойностни (процентни) отстъпки или надбавки са разрешени само в бона за плащане на клиентската сметка преди натискане на клавиш за плащане;

- **СТОРНО** на продажба от предишна поръчка се извършва по следния начин:

* въвежда се номер на клиентската сметка и се натиска клавиш "[.]";

* натискат се последователно клавиш "1" (цифров) и клавиш "VD/ST";

* въвежда се продажбата, която трябва да се сторнира.

Бонът се приключва автоматично, без натискане на клавиш за плащане.

4.4.12.2. ПРИКЛЮЧВАНЕ НА КЛИЕНТСКА СМЕТКА

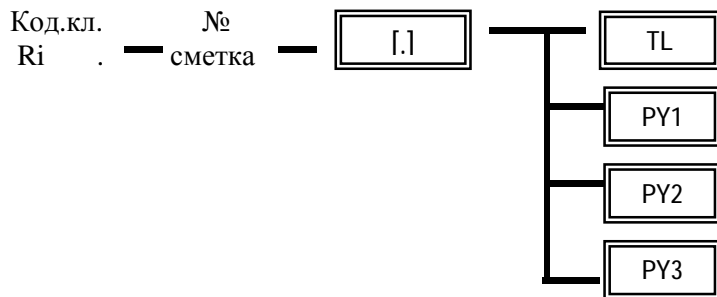
Приключването на клиентска сметка се осъществява по следния начин:

- въвежда се номер на клиентската сметка и се натиска клавиш "[.]";

- натиска се клавиш за плащане. Валидни са всички особености при плащане, описани в т.4.4.9.

След натискане на клавиш "[.]" на бона се отпечатват последователно номерът на сметката и броят на направените поръчки по сметката.

След натискането на клавиш за плащане се разпечатва "ЗАКРИТА СМЕТКА" и всички позиции (асортименти) от поръчките, направени в сметката.

Показаният бон е отпечатан при закриване (плащане) на клиентска сметка № 1 и плащане в брой.

```

ИМЕ,АДРЕС,БУЛСТАТ
ДН # 111111111111
1234* НОРА 2
МАСА/КЛИЕНТ 001
ПОРЪЧКА 01
СТАРО САЛДО...0.00
#КАФЕ
сума*Б.....0.20
#КОКА КОЛА
сума*Б.....0.50
#ОМЛЕТ
сума*Б.....1.00
НОВО САЛДО...1.70
*****
***
0068 03артикула I
01-02-00 15:44
- СЛУЖЕБЕН БОН -
ОТ123456 03123456
    
```

```

ИМЕ,АДРЕС,БУЛСТАТ
ДН # 111111111111
1234* НОРА 2
МАСА/КЛИЕНТ 001
БР.ПОРЪЧКИ 01
*****
ЗАКРИТА СМЕТКА
#КАФЕ
сума*Б.....0.20
#КОКА КОЛА
сума*Б.....0.50
#ОМЛЕТ
сума*Б.....1.00
СУМА.....1.70
В БРОЙ
.....1.70
0069 03 артикула I
01-02-00 15:55
- ФИСКАЛЕН БОН -
ОТ123456 03123456
    
```

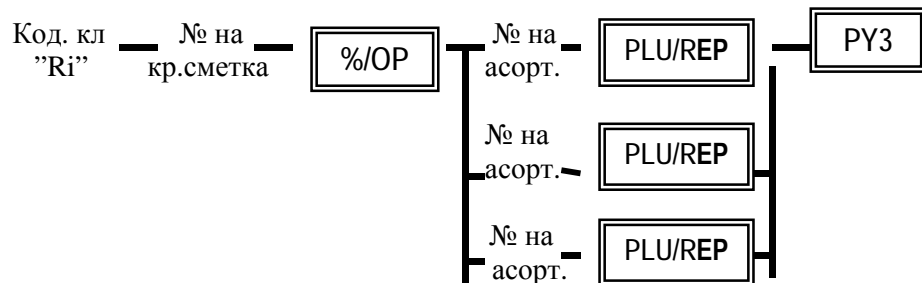
4.4.13. ОСОБЕННОСТИ ПРИ РАБОТА С КРЕДИТНИ СМЕТКИ ЗА ЕЛКА 943

4.4.13.1. ОТКРИВАНЕ НА КРЕДИТНА СМЕТКА И НАТРУПВАНЕ ПРИ ОТКРИТА КРЕДИТНА СМЕТКА НА КЛИЕНТА

Откриване на кредитна сметка става в режим **РЕГИСТРИРАНЕ** (ключ "Ri").

Номерът на кредитната сметка може да бъде до 10-разряден **XXXXXXXXNNN**, където полето **NNN** определя номера на кредитната сметка, а полето **XXXXXXX** е идентификаторен номер. Полето **XXXXXXX** не е задължително. Веднъж открита кредитна сметка под определен номер може да се избира повторно само под този номер.

Последователността на опериране е следната:

ИМЕ, АДРЕС, БУЛСТАТ	
ДН # 111111111111	
1234* ВЯРА 3	
КРЕДИТНА СМЕТКА	
1234567124 N	
01-02-00 15:59	
САЛДО. 0.00	
#КАФЕ	
сума*Б. 0.20	
#КОКА КОЛА	
сума*Б. 0.50	- прогр.цена
#ОМЛЕТ	
сума*Б. 1.00	
ОБЩА СУМА ... 1.70	
КРЕДИТ	
..... 1.700	
01-02-00 17:43	
САЛДО. .... -1.70	- ново салдо
КЛИЕНТ:	- подпис на клиента
.....	
КАСИЕР:	- подпис на касиера
.....	
0079 03 артикула I	
01-02-00 17:43	
- ФИСКАЛЕН БОН -	
OT123456 03123456	

ИМЕ, АДРЕС, БУЛСТАТ

ДН # 111111111111
 1234* ВЯРА 3
 КРЕДИТНА СМЕТКА
 1234567124 №
 01-02-00 17:43
 САЛДО.....-1.70
 В БРОЙ..... 3.00
 01-02-00 17:46
 САЛДО..... 1.30
 КЛИЕНТ:
 .....
 КАСИЕР:
 .....
 0084
 01-02-00 17:46
 - СЛУЖЕБЕН БОН -
 ОТ123456 03123456

- пълен № на кред. сметка
 - дата, час на посл. покупка
 - дължима сума по сметката
 - въвед. сума в брой
 - текуща дата и час
 - ново салдо
 - подпис на клиента
 - подпис на касиера

ДН # 111111111111
 1234* ВЯРА 3
 КРЕДИТНА СМЕТКА
 *****124 №
 #КАФЕ
 сума*Б..... 0.20
 #КОКА КОЛА
 сума*Б..... 0.50
 #ОМЛЕТ
 сума*Б..... 1.00
 КРЕДИТ..... 1.70
 01-02-00 17:43
 САЛДО.....-1.70
 КЛИЕНТ:
 .....
 КАСИЕР:
 .....
 Д У Б Л И К А Т
 0080 03 артикула I
 01-02-00 17:44
 - СЛУЖЕБЕН БОН -
 ОТ123456 03123456

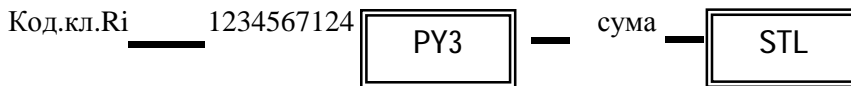
ГР1
 БАР
 ДН # 111111111111
 1234* ВЯРА 3
 #КОКА КОЛА
 сума*Б..... 0.50
 0082
 01-02-00 17:45
 - СЛУЖЕБЕН БОН -
 ОТ123456 03123456

ГР2
 БЮФЕТ
 ДН # 111111111111
 1234* ВЯРА 3
 #КАФЕ
 сума*Б..... 0.20
 0083
 01-02-00 17:45
 - СЛУЖЕБЕН БОН -
 ОТ123456 03123456

4.4.13.2. ИЗБОР НА КРЕДИТНА СМЕТКА И ПОГАСЯВАНЕ НА КРЕДИТА

Погасяването на кредита се извършва в режим **РЕГИСТРИРАНЕ**, след приключена продажба (извън сметката) и след представянето на кредитна карта от клиента. Въвежда се пълният номер, записан в нея. Издава се бон с номера на сметката, въведената сума в брой, старото и новото салдо, текущата дата и час, както и дублиращ бон, който остава в КА за контрол.

Извършват се със следните действия:

ГР0
 КУХНЯ
 ДН # 111111111111
 1234* ВЯРА 3
 #ОМЛЕТ
 сума*Б..... 1.00
 0081
 01-02-00 17:44
 - СЛУЖЕБЕН БОН -
 ОТ123456 03123456

ИМЕ, АДРЕС, БУЛСТАТ

ДН # 111111111111
 1234* ВЯРА 3
 КРЕДИТНА СМЕТКА
 *****124 №
 В БРОЙ..... 3.00
 01-02-00 17:49
 САЛДО..... 1.30
 КЛИЕНТ:
 .....
 КАСИЕР:
 .....
 Д У Б Л И К А Т
 0081
 01-02-00 17:49
 - СЛУЖЕБЕН БОН -
 ОТ123456 03123456

ЗАБЕЛЕЖКА:

При опит да извършим продажба за този номер кредитна сметка, при условие, че сме влезли с номер кредитна сметка и клавиш "PY3" за погасяването ѝ, КА е блокиран и на индикацията му се извежда съобщението "PAY. cr". Възможен начин да продължим е въвеждането на определена сума и натискането на клавиш "STL", изваждане на ключа или натискането на клавиш "TL". С "CL" се нулира индикацията.

4.4.13.3. ИЗБОР НА КРЕДИТНА СМЕТКА ПРИ НУЛИРАНЕТО Ъ

Нулирането на кредитна сметка се извършва в режим **ПРОГРАМИРАНЕ** (ключ "P"), като номер на кредитна сметка може да бъде 10 разрядно число, при което младшите три разряда са със стойност от 001 до 999 задължително.

Тази функция се използва евентуално при откриването на кредитната сметка, ако същата не е нулирана или при загубена кредитна карта. Изборът на сметката става като се зададе краткият трицифрен номер.

Извършва се със следните действия:

Код.ключ P — 1 до 999

ИМЕ, АДРЕС, БУЛСТАТ

ДН # 111111111111
1234* ВЯРА 3
КРЕДИТНА СМЕТКА
*****124 №
01-02-00 17:46
САЛДО 1.30
НУЛИРАНА 0.00
0095
02-02-99 10:47
- СЛУЖЕБЕН БОН -
OT123456 03123456

- номер на кред. сметка
- дата, час на посл.покупка
- ново салдо по сметката

4.4.14. ИНДИЦИРАНЕ НА ТЕКУЩО ВРЕМЕ

В индикация на текущото време може да се влезе само ако не са въведени цифри преди натискане на клавиш "QTY".

Код.кл. Ri —

КА остава в режим индициране на текущо време до натискане на клавиш "CL", с което се преминава в нормален режим **РЕГИСТРИРАНЕ**.

4.4.15. ИНДИЦИРАНЕ НА ТЕКУЩА ДАТА

В индикация на текущата дата може да се влезе само ако не са въведени цифри преди натискане на клавиш "D/>".

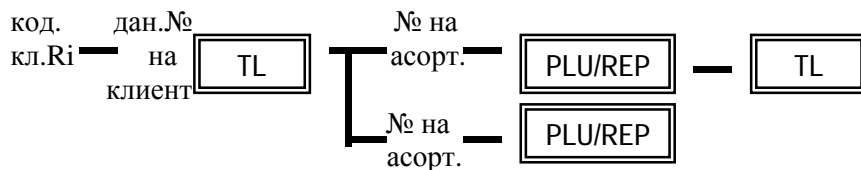
Код.кл. Ri —

КА остава в режим индициране на текуща дата до натискане на клавиш "CL", с което се преминава в нормален режим **РЕГИСТРИРАНЕ**.

4.4.16. ИЗДАВАНЕ НА ДАНЪЧНА ФАКТУРА

Издаването на данъчна фактура се осъществява в режим **РЕГИСТРИРАНЕ** по следния начин:

- въвежда се 13 разряден буквено-цифров данъчен номер на клиента съгласно кодова таблица от Приложение 1 и се натиска клавиш **"TL"**;
- извършва се регистриране на продажбите.

4.5. Режим ОТЧЕТИ НА КА

В зависимост от вида на поставения ключ се определя работата на КА в два основни отчетни режима:

- режим **ОТЧЕТИ БЕЗ НУЛИРАНЕ**, дефиниращ се с ключ **"X"** и изпълняващ контролно четене на регистрите от зададения отчет;
- режим **ОТЧЕТИ С НУЛИРАНЕ**, дефиниращ се с ключ **"Z"** и изпълняващ четене и нулиране на регистрите от конкретния отчет.

Информацията в боновете, издавани в режим **ОТЧЕТИ С НУЛИРАНЕ**, е същата както при режим **ОТЧЕТИ БЕЗ НУЛИРАНЕ**, с изключение на бона от дневен финансов отчет с нулиране, тъй като при нулиране на реализирания оборот за деня се извършва запис във ФП.

В заглавната част на отчетните бонове се отпечатва винаги номерът на отчета, името му и **ЧЕТЕНЕ**, ако с този отчет се извършва само четене на регистрите, или **НУЛИРАНЕ**, ако този отчет е свързан с четене и нулиране.

На боновете от всички отчети, свързани с нулиране на регистрите, се отпечатва и пореден номер на нулиранията.

При извършване на дневен финансов отчет регистрите с нулеви стойности се отпечатват заедно с поредния номер на нулирането.

При всички останали отчети регистрите с нулеви стойности не се отпечатват.

Ако няма натрупване поне в един от регистрите, включени в конкретния отчет (всички регистри са нулирани), се отпечатва съобщение **"РЕГИСТРИТЕ СА НУЛИРАНИ"**.

4.5.1. ДНЕВЕН ФИНАНСОВ ОТЧЕТ

При въведен в експлоатация КА за работа с фискална памет, в процеса на нулиране на дневния оборот, във фискалната памет се записва блок данни за общия оборот за деня и оборота по всяка от четирите данъчни групи с натрупване.

Всеки блок във фискалната памет се запомня под определен номер, който се отпечатва върху бона, издаван при дневния финансов отчет с нулиране.

Ако не е извършен успешен запис във ФП, дневният оборот не се нулира и на бона се отпечатва съобщение **"-СЛУЖЕБЕН БОН-**". Необходима е намесата на упълномощен сервизен техник.

Отчетът се изпълнява при натискане на клавиш **"TL"**.

ИМЕ, АДРЕС, БУЛСТАТ
ДН # 111111111111 1234*
ВЯРА 3
ДАНЪЧНА ФАКТУРА
ОРИГИНАЛ
ФАКТ. № 0000000001
#КАФЕ
сума*Б. 0.20
#КОКА КОЛА
сума*Б. 0.50
#ОМЛЕТ
сума*Б. 1.00
ОБЩА СУМА. ... 1.70
Всичко 1.70
ДДС*Б. 2.83
Б=20.00%
нето ст-ст. ... 14.17
В БРОЙ
..... 1.70
ПРОДАВАЧ: .....
.....
ПОЛУЧАТЕЛ: .....
.....
КУПУВАЧ: .....
.....
ДН # 119111111111
АДРЕС: .....
.....
БУЛСТАТ: .....
.....
0096 03 артикула I
02-02-00 17:44
- ФИСКАЛЕН БОН -
ОТ123456 03123456

Ключ Z

ИМЕ,АДРЕС,БУЛСТАТ	СУМА ПОГАСЕН КРЕД
ДН # 111111111111	.....3.00
1234*	-----
О Т Ч Е Т 0 1	ДНЕВЕН ОБОРОТ,ДДС
Н У Л И Р А Н Е	* * * * *
ДНЕВЕН ФИНАНСОВ	ДДС* А % = 00.00
ДП01 ГРО дкБ	оборот 0.00
БЯЛО ВИНО	нето оборот. 0.00
.....5.00цена1	ДДС.....0.00
.....4.500кол1	ДДС* Б % = 20.00
.....17.80сума1	.....38.42
ДП02 ГРО дкБ	..... 32.02
.....1.000кол1	..... 6.40
.....5.00сума1	ДДС* В % = 00.00
ДП00 ГРО дкБ	.....0.00
.....22.500кол1	.....0.00
.....15.600сума1	.....0.00
ПО ДЕПАРТАМЕНТИ	ДДС* Г % = 00.00
.....28.000кол1	.....0.00
.....38.400сума1	.....0.00
ГРО 0025	.....0.00
.....38.40сума1	ОБЩ ОБОРОТ
ПО ГРУПИ	..... 38.42
.....38.40сума1	* * * * *
ОТСТЪПКИ 0001	ПОСЛЕДНИ ДАННИ
.....0.03	ВЪВ ФИСК.ПАМЕТ
НАДБАВКИ 0001	оборот А = 00.00%
.....0.05	.....00.00
СУМА ПРОДАЖБИ	оборот Б = 20.00%
.....38.42	..... 86.81
СЛУЖ.ВЪВ.СУМИ 0001	оборот В = 00.00%
.....0.10	.....0.00
СЛУЖ.ИЗВ.СУМИ 0001	оборот Г = 00.00%
.....0.05	.....0.00
КАСОВА НАЛИЧНОСТ	СУМА ОБОРОТ
.....38.47	..... 86.81
В БРОЙ 0008	СУМА НЕТО СТ- СТ
.....31.77	..... 72.34
ЧЕК 0001	СУМА ДДС
.....1.00	..... 14.47
КУПОН 0001	* * * * *
.....2.00	№ БЛОК ФП: 0018
КРЕДИТ 0001	НУЛИРАНЕ Z 0013
.....3.70	БР.НА КЛИЕНТИТЕ
СТОРНО 0001	0009
.....2.00	0221
ВОЙД 0001	02-02-00 16:31
.....5.00	- ФИСКАЛЕН БОН -
	ОТ123456 03123456

При отчетен КА и извършване на дневен финансов отчет се отпечатва бон от вида на горепосочения, но с нулеви суми на съответните регистри като броячът на нулиране Z се увеличава с 1.

ЗАБЕЛЕЖКИ:

1. Нулиране на касовите регистри не може да се извърши, ако има поне една неплатена сметка на клиент. При опит за отчет на КА, се отпечатва бон с номерата на сметките, дължимите суми по тях и номерата на операторите, които са ги открили.

Необходимо е да се извърши закриване (плащане) на сметките. Касовите регистри не могат да се нулират и при неприключена сметка със сума **0** в резултат на извършени операции **ВОЙД** и **СТОРНО**. Закриването на сметката се извършва в режим **"Z"** при натискане на клавиш **"[.]"**.

4.5.2. ОТЧЕТ НА ОПЕРАТОРИ

При избран номер на оператор и натиснат клавиш "%/OP" се извършва отчет на конкретния оператор, а при неизбран номер - на всички оператори.

Ако за конкретен оператор има поне една неприключена (незакрита) сметка, въпреки че в началото на отчета се отпечатва текст "НУЛИРАНЕ", регистрите не се нулират. В този случай се отпечатват само номерата и сумите на незакритите сметки.

4.5.3. ОТЧЕТ НА ОТЧИСЛЕНИЯТА ЗА ОПЕРАТОРИТЕ

Информация в този отчет се отпечатва само, ако е програмиран ПЗ8. Информация за отчисленията на операторите може да бъде получена след нулиране на оборота на всички оператори. При избран номер на оператор и натиснат клавиш "VD/ST" - ключ "X" (ключ "Z") се извършва четене (нулиране) на отчисленията от реализирания оборот по стокови групи.

Ако не бъде посочен номер на оператор, се отпечатват отчисленията за всички оператори, работили в периода след последното нулиране на отчета.

При нулиране на отчета, крайната (текущата) дата става начална за следващия период.

4.5.4. ОТЧЕТ НА АСОРТИМЕНТИ

При избран номер на асортимент и натиснат клавиш "PLU/REP" се извършва четене (нулиране) на конкретния асортимент, а при неизбран номер – на всички асортименти, по които има натрупване.

4.5.5. ОТЧЕТ НА ДЕПАРТАМЕНТИ

Този отчет може да се изпълнява само преди дневен финансов отчет с нулиране.

Четенето на департаментите се извършва само с кодиращ ключ "X", като се избере конкретния департамент.

4.5.6. ОТЧЕТ НА СТОКОВИ ГРУПИ

Този отчет може да се изпълнява само преди дневен финансов отчет с нулиране.

Четенето на групите се извършва само с кодиращ ключ "X" като се избере номер на група (от 0 до 3) и се натисне клавиш "PY1". Група 0 се избира с натискане на клавиш "CL".

4.5.7. ОТЧЕТ ПО ЧАСОВИ ЗОНИ

Този отчет служи за следене оборота на търговския обект по часови периоди (зони), зададени в ПЗ7. Изпълнява се с натискане на клавиш "PY2".

4.5.8. ОТЧЕТ НА НЕПРИКЛЮЧЕНИ КЛИЕНТСКИ СМЕТКИ

Този отчет е информационен в режим "X" и приключва автоматично неприключените сметки в режим "Z".

Изпълнява се с натискане на клавиш "[.]".

4.5.9. ЧЕТЕНЕ НА ДЪЛЖИМИТЕ СУМИ ПО КРЕДИТНИТЕ СМЕТКИ

Този отчет може да се изпълнява с поставен ключ "X" или "Z". И в двата случая нулиране на информация не се извършва - справочен отчет. Отчетът се изпълнява с натискането на клавиш "PY3".

4.6. Режим ОТЧЕТИ НА ФП

Избирането на режима става с поставяне на ключ "Z" или "X" в ключалката.

Всички отчети на фискалната памет, независимо дали е поставен кодиращ ключ "X" или "Z", извършват само четене, т.е. информацията се разпечатва без да се нулира.

Могат да се отпечатват следните отчети:

ИМЕ, АДРЕС, БУЛСТАТ	
ДН# 1111111111111111	
1234*	
ОТЧЕТ 07	
ЧЕТЕНЕ	
КРЕДИТНИ СМЕТКИ	
*****124 N	
02-02-00 17:46	
САЛДО 1.30	
ОБЩО ПО КР.СМЕТКИ	
. . . . .1.30	
0243	
02-02-00 17:41	
- СЛУЖЕБЕН БОН -	
ОТ12345 03123456	

4.6.1. ДЕТАЙЛЕН ОТЧЕТ на ФП за период от дата до дата

При този отчет се изпълнява следната процедура:

- въвежда се **1** от цифровата клавиатура;
- натиска се клавиш "**STL**";
- въвежда се от цифровата клавиатура началната дата на отчетния период (**ДДММГГ**);
- натиска се клавиш "**QTY**";
- въвежда се от цифровата клавиатура крайната дата на отчетния период (**ДДММГГ**);
- натиска се клавиш "**VD/ST**".

ИМЕ,АДРЕС,БУЛСТАТ ДН # 111111111111 1234* О Т Ч Е Т 11 Ч Е Т Е Н Е НА ФИСК.ПАМЕТ ПЕРИОДИЧЕН В Ъ В Е Д Е Н А В Е К С П Л О А Т А Ц И Я 31-12-99 08:43 ----- ОТ 01-02-00 ДО 02-02-00 ----- % ДДС 31-12-99 А=00.00% Б=20.00% В=00.00% Г=00.00% ----- 0006 01-02-00 ОБОРОТ*А . . . . 0.00 ОБОРОТ*Б . . . . 24.00 ОБОРОТ*В . . . . 0.00 ОБОРОТ*Г . . . . 0.00 ОБЩ ОБОРОТ . 24.00	-нач.дата на периода -крайна дата на периода	0007 02-02-00 ОБОРОТ*А . . . . 0.00 ОБОРОТ*Б . . . . 36.00 ОБОРОТ*В . . . . 0.00 ОБОРОТ*Г . . . . 0.00 ОБЩ ОБОРОТ . 36.00 ----- СУМА ОБОРОТ,Д Д С ОБОРОТ*А . . . . 0.00 ДДС*А . . . . . 0.00 ОБОРОТ*Б . . . . 60.00 ДДС*Б . . . . . 10.00 ОБОРОТ*В . . . . 0.00 ДДС*В . . . . . 0.00 ОБОРОТ*Г . . . . 0.00 ДДС*Г . . . . . 0.00 ОБЩ ОБОРОТ . . . . . 60.00 0228 03-03-00 15:56 - ФИСКАЛЕН БОН - ОТ123456 03123456
--	---	---

4.6.2. СЪКРАТЕН ОТЧЕТ на ФП за период от дата до дата

При този отчет се изпълнява следната процедура:

- въвежда се **11** от цифровата клавиатура;
- натиска се клавиш "**STL**";
- въвежда се от цифровата клавиатура началната дата на отчетния период (**ДДММГГ**);
- натиска се клавиш "**QTY**";
- въвежда се от цифровата клавиатура крайната дата на отчетния период (**ДДММГГ**);
- натиска се клавиш "**VD/ST**".

ИМЕ,АДРЕС,БУЛСТАТ ДН # 111111111111 1234* О Т Ч Е Т 12 Ч Е Т Е Н Е НА ФИСК.ПАМЕТ ПЕРИОДИЧЕН В Ъ В Е Д Е Н А В Е К С П Л О А Т А Ц И Я 31-12-99 08:43 ----- ОТ 01-02-00 ДО 02-02-00 ----- % ДДС 31-12-99 А=00.00% Б=20.00% В=00.00% Г=00.00% -----		0006 01-02-00 0007 02-02-00 ----- СУМА ОБОРОТ, ДДС ОБОРОТ*А . . . . 0.00 ДДС*А . . . . . 0.00 ОБОРОТ*Б . . . . 60.00 ДДС*Б . . . . . 10.00 ОБОРОТ* . . . . 0.00 ДДС*В . . . . . 0.00 ОБОРОТ*Г . . . . 0.00 ДДС*Г . . . . . 0.00 ОБЩ ОБОРОТ . . . . . 60.00 0229 03-03-00 15:56 - ФИСКАЛЕН БОН - ОТ123456 03123456
--	--	--

4.6.3. ДЕТАЙЛЕН ОТЧЕТ на ФП за период от блок до блок

При този отчет се изпълнява следната процедура:

- поставя се ключ "X" или "Z";
- въвежда се 2 от цифровата клавиатура;
- натиска се клавиш "STL";
- въвежда се от цифровата клавиатура началният блок на отчетния период (XXXX);
- натиска се клавиш "QTY";
- въвежда се от цифровата клавиатура крайният блок на отчетния период (YYYY);
- натиска се клавиш "VD/ST".

ИМЕ,АДРЕС,БУЛСТАТ ДН # 111111111111 1234* О Т Ч Е Т 13 Ч Е Т Е Н Е НА ФИСК.ПАМЕТ ПЕРИОДИЧЕН В Ъ В Е Д Е Н А В Е К С П Л О А Т А Ц И Я 31-12-99 08:43 ----- ОТ 0001 ДО 0002 ----- % ДДС 31-12-99 А=00.00% Б=20.00% В=00.00% Г=00.00% ----- 0001 27-01-00 ОБОРОТ*А . . . .0.00 ОБОРОТ*Б . . . .22.91 ОБОРОТ*В . . . .0.00 ОБОРОТ*Г . . . .0.00 ОБЩ ОБОРОТ 22.91	0002 28-01-00 ОБОРОТ*А . . . .0.00 ОБОРОТ*Б . . . .0.40 ОБОРОТ*В . . . .0.00 ОБОРОТ*Г . . . .0.00 ОБЩ ОБОРОТ .....0.40 ----- СУМА ОБОРОТ, ДДС ОБОРОТ*А . . . .0.00 ДДС*А . . . . .0.00 ОБОРОТ*Б . . . .23.31 ДДС*Б . . . . .3.89 ОБОРОТ*В . . . .0.00 ДДС*В . . . . .0.00 ОБОРОТ*Г . . . .0.00 ДДС*Г . . . . .0.00 ----- ОБЩ ОБОРОТ .....23.31 0240 03-02-00 15:56 - ФИСКАЛЕН БОН - ОТ123456 03123456
--	--

4.6.4. СЪКРАТЕН ОТЧЕТ на ФП за период от блок до блок

При този отчет се изпълнява следната процедура:

- въвежда се 12 от цифровата клавиатура;
- натиска се клавиш "STL";
- въвежда се от цифровата клавиатура началният блок на отчетния период (XXXX);
- натиска се клавиш "QTY";
- въвежда се от цифровата клавиатура крайният блок на отчетния период (XXXX);
- натиска се клавиш "VD/ST".

ИМЕ,АДРЕС,БУЛСТАТ ДН # 111111111111 1234* О Т Ч Е Т 14 Ч Е Т Е Н Е НА ФИСК.ПАМЕТ ПЕРИОДИЧЕН В Ъ В Е Д Е Н А В Е К С П Л О А Т А Ц И Я 31-12-99 08:43 ----- ОТ 0001 ДО 0002 ----- % ДДС 31-12-99 А=00.00% Б=20.00% В=00.00% Г=00.00% -----	0001 27-01-00 0002 28-01-00 ----- СУМА ОБОРОТ, ДДС ОБОРОТ*А . . . .0.00 ДДС*А . . . . .0.00 ОБОРОТ*Б . . . .23.31 ДДС*Б . . . . .3.89 ОБОРОТ*В . . . .0.00 ДДС*В . . . . .0.00 ОБОРОТ*Г . . . .0.00 ДДС*Г . . . . .0.00 ОБЩ ОБОРОТ .....23.31 0241 03-02-0 15:56 - ФИСКАЛЕН БОН - ОТ123456 03123456
---	--

4.6.5. ОСОБЕНИ СЛУЧАИ ПРИ РАБОТА С ФП

В процеса на записа на данни във ФП е възможно да се отпечатаат различни видове съобщения, информиращи за състоянието на ФП.

Предупредителен текст "**ОСТАВАТ ХХ ЗАПИСА**" се издава в случаите, когато записът е завършен успешно, но до запълването на ФП остават още ХХ записа на дневни финансови отчети с нулиране.

Това съобщение се появява преди последните 99 записа и придружава всеки един от тях.

Необходимо е да бъде уведомен сервизният техник, упълномощен да поддържа КА.

Предупредителен текст "**СМЕНИ ФИСК.ПАМЕТ**" се отпечатва в случаите, когато записът е извършен успешно, но обемът на ФП е запълнен. Необходимо е намесата на упълномощен сервизен техник. Всеки по-нататъшен опит за работа в режим **РЕГИСТРИРАНЕ** ще бъде неуспешен до подмяната на ФП с нова.

Във всички случаи, при които не може да се извърши запис във ФП, се отпечатва съобщение "**ГРЕШКА ПРИ ЗАПИС**".

Запис във ФП не се извършва и КА не може да работи в режим **РЕГИСТРИРАНЕ**. Необходимо е дневния финансов отчет с нулиране да се пусне отново. Ако се извърши успешен запис във ФП, във всички отчети от ФП се отпечатва съобщението "**ГРЕШНА КОНТР.СУМА**", което означава, че във ФП има записан блок с непълна информация. В този случай не е необходима смяна на ФП, тъй като този блок не се включва в отчетите на ФП.

Ако при няколко последователни пускания на дневния финансов отчет с нулиране, КА всеки път печата съобщението "**ГРЕШКА ПРИ ЗАПИС**" и не може да се запише блок данни във ФП, е необходима намесата на сервизен техник.

При неуспешен запис във ФП е възможно да се индицира съобщение "**ErrF**". При опит за работа с КА това съобщение се заменя с "**SEr**" и апаратът е блокиран, докато упълномощен сервизен техник не отстрани причината.

При извършване на операции, свързани с фискалната памет (програмиране на параметри **П21, П22 и П2, тест 04**, дневен отчет с нулиране) може да се получат и следните съобщения:

- **ГРЕШЕН ФИСК.НОМЕР** - номерът на ФП в оператив-ната памет на КА не съвпада с номера, записан във ФП;

- **ГРЕШЕН КАС.НОМЕР** - индивидуалният номер на КА в оперативната памет не съвпада с номера, записан във ФП.

5. ИНДИКАЦИЯ ПРИ ПРЕПЪЛВАНЕ, БЛОКИРОВКИ И СЛУЖЕБНИ СЪОБЩЕНИЯ

При работа с касовия апарат могат да възникнат различни видове препълвания и блокировки. Индикациите и начините за отстраняване на блокировките са дадени в **Таблицата**.

ТАБЛИЦА

ВИД СЪОБЩЕНИЕ	ИНДИКАЦИЯ	НАЧИН ЗА ОТСТРАНЯВАНЕ
Препълване от умножение	1	Клавиш " CL "
Препълване на касов регистър	2	Ключ " Z " Клавиш " TL "
Препълване по асортименти	3	Ключ " Z " Клавиш " PLU/REP "
Препълване по оператори	4	Ключ " Z " Клавиш " %/OP "

Препълване сметка на клиента	<input type="text" value="5"/>	Ключ "Ri" Клавиш "CL" , № сметка, клавиши "[.]", "TL", "PY1", "PY2", "PY3"
Препълване на периодичен операторски регистър	<input type="text" value="6"/>	Ключ "Z" Клавиш "VD/ST"
Препълване на часови регистър	<input type="text" value="7"/>	Ключ "Z" Клавиш "PY2"
Препълване на буфера за печат	Светва репер "STL"	Ключ "Ri" Клавиши "TL", "PY1", "PY2", "PY3"
Препълване на регистрите за междинна сума	Светва репер "STL"	Ключ "Ri" Клавиши "TL", "PY1", "PY2", "PY3"
Неразпознат ключ /липсва/	<input type="text" value="E1"/>	Поставя се ключ /виж В83.021.064 ТО/
Опит за програмиране при неотчетен КА	<input type="text" value="cL"/>	Клавиши TL" , "%/OP" и "PLU/REP" с ключ "Z"
Липса на контролна /бонова/ лента	<input type="text" value="o"/>	Поставя се контролна /бонова/ лента. Натиска се клавиш "CL"
Повреда при избор на оперативната памет	<input type="text" value="ОП по"/>	Отстраняване на повредата и минаване през нулиране. Светва "b" в левия край на индикацията
Блокировка при отворен сейф (П8=1)	<input type="text" value="OPEп"/>	Затваряне на сейфа
Резервирана маса от оператор	<input type="text" value="PE3-x"/> x = 1 до 6	Избор на друга маса
Забранена работа със свободна цена	<input type="text" value="P5-1"/>	Виж параметър 5

<p>При натрупване в департамент с непрограмирана I-та характеристика</p> <p>При натрупване на асортимент с непрограмирана I-та характеристика</p> <p>Неуспешна финансова операция</p> <p>Непотвърден параметър П2</p> <p>Невъведени суми за реализиран оборот</p> <p>При поставяне на операторски ключ</p> <p>При аварийно нулиране на КА</p> <p>При аварийно нулиране на КА</p>	<p>P30-i I = 1 до 8</p> <p>P31-i I = 1 до 8</p> <p>Ser.</p> <p>P2</p> <p>P26</p> <p>OP-i I = 1 до 6</p> <p>dd-dd-dd</p> <p>hh-hh</p>	<p>Въвеждане на съответната характеристика</p> <p>Въвеждане на съответната характеристика</p> <p>НЕОБХОДИМА Е НАМЕСА НА СЕРВИЗЕН ТЕХНИК</p> <p>Въвеждане на П2</p> <p>Въвеждане на сумите /виж П26/</p> <p>Натиска се кой да е клавиш</p> <p>Въвеждане на дата</p> <p>Сверяване на часовника</p>
<p>При опит за натрупване при избрана сметка за погасяване на кредит</p> <p>Опит за запис върху поле с вяр-на контролна сума</p> <p>Блокирано ПУ</p> <p>Липсва схема 28C256</p>	<p>PAY.cr</p> <p>ErrF</p> <p>P no</p> <p>Err E2</p>	<p>Въвеждане на сумата с клавиш "STL" или отказ с клавиш "TL"</p> <p>Хардуерен RESET</p> <p>Отстраняване на причината;</p> <p>Схемата се поставя само по желание на клиента от сервизен техник и се минава през хардуерен RESET;</p>

<p>Изчерпано е програми-раното количество</p> <p>Грешка при комуникация с везна</p> <p>Грешна контролна сума при РС</p>	<p>no qty</p> <p>Error</p> <p>BUSY Err</p>	<p>Да се въведе ново налично количество или отказ от следенето му;</p> <p>НЕОБХОДИМА Е НАМЕСАТА НА СЕРВИЗЕН ТЕХНИК;</p> <p>Отстраняване повредата в комуникациите;</p>
<p>КА е зает с предаване, приемане на данни</p> <p>Няма управление от РС</p> <p>Няма връзка между КА и РС</p> <p>КА е зает с обработка на информация</p> <p>Опит за програмиране от РС при нулиран КА</p>	<p>BUSY</p> <p>dC3</p> <p>t Out</p> <p>РАБ.</p> <p>сL</p>	<p>Завършване на предаването /приемането/</p> <p>Възстановяване на връзката или ПЗ=0</p> <p>Клавиш “CL”</p> <p>Изчаква се малко</p> <p>Ключ “Z” Клавиши “TL”, “PLU/REP”</p>

Всяка започната операция преди отпадане на захранващото напрежение се завършва след възстановяването му. Прекъснат печат се отпечатва повторно, като преди него се отпечатва съобщение ***СПАД НАПРЕЖЕНИЕ***.

6.ТЕХНИЧЕСКО ОБСЛУЖВАНЕ

За нормална работа на КА е необходимо да се спазват следните условия:

- да се използват само оригинални консумативни материали;
- да се предпазва от удари, силни сътресения и механични повреди;
- повърхността да се почиства от прах и замърсявания само с леко навлажнено със спирт парче плат;
- областта около печатащото устройство и клавишите на КА да се почистват редовно от прах, късчета хартия и др. с прахосмукачка или с мека четка.

Разпломбирането, ремонтът и профилактиката на КА се извършват само от упълномощен сервизен техник. Ако захранващият шнур на КА е повреден, той трябва да бъде заменен само в сервизна база. Ремонтът и профилактиката на печатащото устройство ИЗОТ 6317С се извършват задължително при изключен КА от електрическата мрежа. При откриване на повреда работата с КА се преустановява до отстраняване на повредата.

При изключване мрежовото напрежение на КА, се гарантира съхранение на информацията min 1500 часа с помощта на вградената акумулаторна батерия. При престой на КА по-голям от 1500 часа, за да се обезпечи нормалната му работа, е необходимо да се зареди акумулаторната батерия, като КА се включи към електрическата мрежа за време не по-малко от 16 часа. Ако се налага съхранение на КА за срок по-голям от 1

година, трябва да се извади акумулаторната батерия и да се монтира отново от сервизния техник при въвеждането на КА в експлоатация.

ПРИЛОЖЕНИЕ 1 КОДОВЕ НА ПЕЧАТНИТЕ СИМВОЛИ

Десет. код	Кир или ца	Десет. код	Кир или ца	Десет. код	Кир или ца	Десет. код	Кир или ца
00	SP	25	9	50	Т	75	л
01	!	26	:	51	У	76	м
02	“	27	;	52	Ф	77	н
03	#	28	<	53	Х	78	о
04	,	29	=	54	Ц	79	п
05	%	30	>	55	Ч	80	р
06	N	31	?	56	Ш	81	с
07	R	32	А	57	Щ	82	т
08	(	33	Б	58	Ъ	83	у
09	)	34	В	59	Ы	84	ф
10	*	35	Г	60	Ь	85	х
11	Z	36	Д	61	Э	86	ц
12	I	37	Е	62	Ю	87	ч
13	-	38	Ж	63	Я	88	ш
14	.	39	З	64	а	89	щ
15	/	40	И	65	б	90	ъ
16	0	41	Й	66	в	91	ы
17	1	42	К	67	г	92	ь
18	2	43	Л	68	д	93	э
19	3	44	М	69	е	94	ю
20	4	45	Н	70	ж	95	я
21	5	46	О	71	з		
22	6	47	П	72	и		
23	7	48	Р	73	й		
24	8	49	С	74	к		

ПРИЛОЖЕНИЕ 2

Това приложение предоставя информация за свързването на ЕКАФП Елка 943 с външни устройства – компютър, везна и сканер за шрих-код.

КА се свързва към тези устройства посредством кабели за връзка, куплирани към съединители:

- ХРІС – за връзка с компютър;
- XDS – за връзка с везна;
- XLP – за включване на сканер за шрих-код.

Съединителите са разположени отясно на оператора в последователност XLP, XDS, ХРІС, където XLP е най-близкият до оператора съединител.

1. РАБОТА С КОМПЮТЪР

За да се осъществи връзка с компютър, КА трябва да е инициализиран като системен, т.е. параметър 3 трябва да бъде 1 и да е зададено касово място, съответстващо на програмата в компютъра.

В система касовите апарати трябва да се свържат в тип ЗВЕЗДА. Инициативен в обмена е компютърът.

При връзка с компютър КА има следните възможности:

- програмиране на КА от компютър;
- четене на програмата на касовия апарат;

- отчети:
  - дневен финансов отчет;
  - по оператори;
  - по артикули;
  - по кредитни сметки.
- издаване на касова бележка при продажба от компютър /работа на КА като фискален принтер/ ;
- работа на КА с компютър в реално време:
  - непрекъснато изпращане на натрупванията на КА към компютъра;
  - изисквания от компютъра на артикули, които не са програмирани в КА.

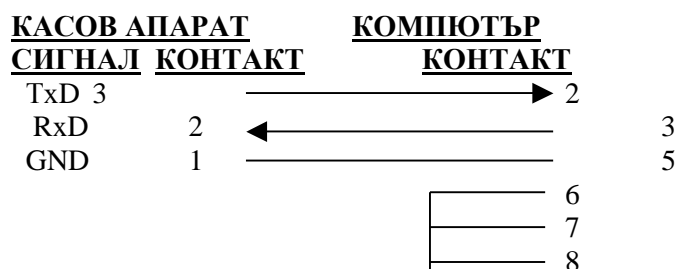
Тази възможност позволява на КА да работи с неограничен брой артикули, номерата на които могат да бъдат избрани както от клавиатурата на КА, така и от сканера.

Съединителят за свързване с компютъра ХРІС е телефонен гнездов 4Р4С и е разположен на платка ИНТЕРФЕЙСНА.

Кабел за включване на КА към компютър

В качеството на изходен съединител от КА се използва съединител телефонен щифтов 4Р4С. Съответно на кабела за връзка от страна на компютъра съединителят е стандартен, 9-изводен, гнездов, тип CANON.

За изготвяне на кабела се използва 4-жилен телефонен кабел с цветни жила (черно, червено, зелено и жълто).

Системните каси се комплектват с дискета с DEMO-програма.

2. РАБОТА СЪС СКАНЕР

Сканерът трябва да е от тип RS 232 – SCANNER /BIRCH BD-306RS CCD/ и се включва към съединител XLP на КА. Програмата на КА обслужва штрих кодове EAN13 и EAN8.

Сканерът трябва да е настроен за връзка по RS 232 със следните параметри:

- скорост на предаване   - 4800 b/s;
- данни   - 8 bits;
- контрол по четност   - none.

Работа със сканер в режим РЕГИСТРИРАНЕ

Съществуват следните ситуации:

- * КА изпраща прочетения номенклатурен номер към компютъра и очаква цена от него;
- * Ако се набере артикул, който не е програмиран или е с номер, по-голям от номенклатурата в КА (3200 артикула), КА изпраща запитване към компютъра за продажбата на този артикул.

3. РАБОТА С ВЕЗНА

Съгласуването на КА с честотата на везната, с която той работи, става с параметър 12.

Стойност на П12   Скорост

0	9600 бода
1	4800 бода
2	2400 бода
3	1200 бода

За честотите 1200,2400 и 4800 се поддържа следният протокол /руски стандарт/:

- стартов бит, 8 бита данни, контрол по четност, един стопов бит, скорост, избрана с параметъра;
- команда за тариране на везната – 001 /3 байта/;
- команда "запитване за тегло" – 003 /3 байта/.

Отговор на везната - 17 байта:

- стойност на теглото - от 1-ви до 6-ти байт;
- цена - от 7-ми до 11-ти байт;
- стойност - от 12-ти до 17-ти байт.

Информацията се предава в двоичен вид.

За честота 9600 се поддържа сл. протокол:

- даннови битове - 8 бита;
- стоп-бит - 1 бит;
- контрол по четност - не;
- запитване на везната /ASCII код "Т" - 54H/.

Отговор на везната в следния формат:

A	B	CDEFG	H	IJKLMNOP	P	ORSTUVW	X	Y
----------	----------	--------------	----------	-----------------	----------	----------------	----------	----------

където:

A - състояние на везната;

- 0 бит - неустановена;
- 1 бит - нулирана;
- 2 бит - отрицателно тегло;
- 4 бит - положително тегло;
- 8 бит - препълване.

C до G - тегло;

I до O - цена;

Q до W - сума;

B,H,P - шпация/ASCII код 20H/;

X - ASCII код 0DH;

Y - ASCII код 0AH.

Връзката с везна се осъществява по RS 232.

Работа на КА с везна в режим РЕГИСТРИРАНЕ

Тарирането на везна руски стандарт се извършва след поставяне на тарата върху везната и натискане на клавиш "[.]".

Натрупването се извършва както при работа с количество.

Запитването на КА за количество става с ключ **Ri** и клавиш "**QTY**". При нормална връзка на индикацията на КА се извежда количеството, изпратено от везната. При грешен отговор или нарушена връзка на индикацията се индицира час.

Свързване на КА към везна тип HANA

Съединителят за свързване с везна XDS е стандартен 9-изводен, гнездов, тип "CANON" и е разположен на платка **интерфейсна**.

Кабел за включване на КА към везна

В качеството на изходен съединител от КА се използва стандартен 9-изводен, щифтов тип "CANON". Съответно на кабела за връзка от страна на везната съединителят е стандартен, 9-изводен, гнездов тип "CANON".

За изготвяне на кабела се използва 4-жилен телефонен кабел със цветни жила /черно, червено, зелено и жълто/.

